

Tore Witsø Rafoss

ET RELIGIØST LANDSKAP I ENDRING

Oppslutning om dåp på Østre Romerike

KIFO Rapport 2016: 2

KIFO

INSTITUTT FOR
KIRKE-, RELIGIONS- OG LIVSSYNSFORSKNING

Tore Witsø Rafoss

ET RELIGIØST LANDSKAP I ENDRING

OPPSLUTNING OM DÅP PÅ ØSTRE ROMERIKE

KIFO Rapport 2016: 2

KIFO Rapport 2016: 2

Rapporten er utgitt av

KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning

Pb. 45 Vinderen, 0319 Oslo

www.kifo.no

kifo@kifo.no

ISBN 978-82-92972-43-4

ISSN 0807-7517

FORORD

Rapporten er en analyse av oppslutning om dåp i Østre Romerike prosti, og er et samarbeidsprosjekt mellom Østre Romerike prosti og Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning (KIFO). Ida Marie Høeg hadde ansvar for forskningsdesign og utforming av undersøkelsen, og var prosjektleder frem til 1. januar 2016, da Ånund Brottveit overtok som ny prosjektleder. Fellesrådene i Østre Romerike prosti, Fet, Nes, Aurskog-Høland og Sørumsdal, stod for utsendelse av spørreskjemaene. Østre Romerike prosti har hatt en egen styringsgruppe for deres deltagelse i samarbeidsprosjektet. Denne bestod av kommunikasjonsrådgiver i Borg bispedømme Karianne Hjørnevik Nes, prost i Østre Romerike prosti Liv B. Krohn-Hansen og kirkeverge i Sørumsdal Håvard Haug.

I tillegg bygger rapporten på data fra Den norske kirkes medlemsregister, Tro og livssynsundersøkelsen (Høeg og Gresaker 2015: 15) og Folkekirke 2000-undersøkelsen (Høeg, Hegstad og Winsnes 2000).

Tore Witsø Rafoss har utført analysene og skrevet rapporten.

Takk til Østre Romerike prosti med kirkevergene Håvard Haug, Sølvi Støvind, Kay Granli og Tor Tvethaug og prost Liv B. Krohn-Hansen. Særlig takk til Håvard Haug som har koordinert de lokale innspillene fra prostiet.

Takk til Ann Kristin Gresaker som har delt av sin kunnskap om dåp i Norge. Takk til Pål Ketil Botvar som har lest rapporten og kommet med verdifulle innspill til analysene. Takk til Sunniva E. Holberg og Maria Aase som har lest korrektur og hjulpet til med layout.

Oslo, juni 2016

Ånund Brottveit og Tore Witsø Rafoss

INNHold

FORORD	3
INNHold.....	4
TABELLER	5
FIGURER	5
SAMMENDRAG	7
1 TEMA OG PROBLEMSTILLING	9
2 DATAGRUNNLAG	11
2.1 ROMERIKEUNDERSØKELSEN	11
2.2 YTTERLIGERE DATA.....	12
3 PERSPEKTIVER PÅ DÅP	13
3.1 SOSIALE OG KULTURELLE PROSESSER SOM FORMER OPPSLUTNING OM DÅP	13
3.2 DEN NORSKE KIRKE OG DENS MEDLEMMER	13
4 DÅP I ØSTRE ROMERIKE	15
4.1 OMFANG AV DÅP I ØSTRE ROMERIKE PROSTI.....	15
4.2 MULIGE ÅRSAKER TIL VARIASJON I OPPSLUTNING OM DÅP	18
5 GRUNNER TIL Å DØPE OG TIL IKKE Å DØPE	21
5.1 GRUNNER TIL Å DØPE	21
5.2 GRUNNER TIL IKKE Å DØPE	23
6 HOLDNINGER OG ERFARINGER KNYTTET TIL RELIGIØSE SEREMONIER	27
6.1 HOLDNINGER OG ERFARINGER KNYTTET TIL KIRKELIGE SEREMONIER.....	27
6.2 ERFARINGER FRA DÅPSSEREMONIEN	29
6.3 VALG AV FADDER	30
7 RELIGIØS TILKNYTNING, KIRKELIG AKTIVITET OG RELIGIØSE FORESTILLINGER PÅ ØSTRE ROMERIKE	33
7.1 TILKNYTNING TIL DEN NORSKE KIRKE PÅ ØSTRE ROMERIKE	33
7.2 FORHOLD TIL LOKAL MENIGHET OG KIRKELIG AKTIVITET	34
7.3 RELIGIØSE FORESTILLINGER OG OPPSLUTNING OM DÅP	37
8 KONKLUSJON.....	41
9 LITTERATURLISTE	43
APPENDIKS 1	45
FREKVENSOVERSIKTER OVER ALLE SPØRSMÅLENE I ROMERIKEUNDERSØKELSEN.....	45
APPENDIKS 2	63
SPØRRESKJEMA ROMERIKEUNDERSØKELSEN.....	63

TABELLER

Tabell 2.1 Undersøkelsesutvalg.....	11
Tabell 4.1 Prosent døpte av antall fødte.....	15
Tabell 4.2 Prosent døpte toåringer av alle tilhørige og døpte toåringer	16
Tabell 4.3 Prosent som har døpt et eller flere barn	18
Tabell 4.4 Sosiale kjennetegn ved Østre Romerike	19
Tabell 5.1 Grunner for å døpe barnet. Prosent som har svart viktig og meget viktig.....	22
Tabell 5.2 Grunner for ikke å døpe barnet. Prosent som har svart viktig og meget viktig	24
Tabell 6.1 Viktigheten av kirkelige og religiøse seremonier. Prosent	27
Tabell 6.2 Viktigheten av kirkelige og religiøse seremonier, hele landet. Prosent	28
Tabell 6.3 Viktigheten av kirkelige og religiøse seremonier: forskjeller mellom de som har døpt og ikke døpt. Prosent	28
Tabell 6.4 Erfaringer fra dåpsseremonien. Prosent	29
Tabell 6.5 Grunner som påvirket valg av fadder, prosent som har svart meget viktig og viktig.....	30
Tabell 7.1 Holdninger til medlemskap i Den norske kirke.....	33
Tabell 7.2 Grunner til å være medlem av den norske kirke. Prosent.....	34
Tabell 7.3 Egen religiøsitet. Prosent som har valgt ulike alternativ	37
Tabell 7.4 Forestillinger om Gud. Prosent som har valgt ulike alternativ	38
Tabell 7.5 Forestillinger om Jesus. Prosent som har svart passer godt og passer delvis	38
Tabell 7.6 Forestillinger om døden. Prosent som har valgt ulike alternativ	39

FIGURER

Figur 4.1 Prosent døpte av antall fødte.....	16
Figur 4.2 Prosent døpte toåringer av alle tilhørige og døpte toåringer	17
Figur 5.1 Grunner for å døpe barnet. Prosent som har svart viktig og meget viktig	21
Figur 5.2 Grunner for ikke å døpe barnet. Prosent som har svart viktig og meget viktig	23
Figur 7.1 Tilhørighet til lokal kirke. Prosent	34
Figur 7.2 Leser du menighetsbladet i din lokale kirke? Prosent.....	35
Figur 7.3 Hvor ofte er du til stede ved gudstjenester eller andre religiøse møter? Prosent	35
Figur 7.4 Kontakt med Den norske kirke de siste tolv måneder. Prosent.....	36
Figur 7.5 Bør kirken invitere til kirkelige arrangementer? Prosent.....	36

SAMMENDRAG

Denne rapporten beskriver i hvilken grad medlemmer av Den norske kirke i Østre Romerike prosti velger å døpe barna sine. Rapportens hovedmål er å gi kunnskap om hvor mange som velger å døpe og ikke å døpe, og hva som former disse valgene. Svarene på disse spørsmålene er i stor grad basert på en surveyundersøkelse, Romerikeundersøkelsen, som ble gjennomført høsten 2015, og som var et samarbeidsprosjekt mellom Østre Romerike prosti og Institutt for kirke-, religion- og livssynsforskning (KIFO). Undersøkelsen gikk ut til medlemmer av Den norske kirke i Østre Romerike prosti som fikk barn i 2012 og 2013. På denne måten fanger den opp de som helt nylig har tatt et valg angående om de skulle la barnet sitt bli døpt eller ikke. Dette er en undersøkelse som bidrar med nye og unike data om en rekke forhold knyttet til dåp og religion på Østre Romerike.

På Østre Romerike er 79,5 prosent av alle toåringer døpt som har minst en av forelder som er medlem av Den norske kirke. Dette tallet er noe høyere enn landsgjennomsnittet og høyere enn resten av Borg bispedømme. Vi ser også at dåpstallene i Nes og Aurskog-Høland er noe høyere enn i Sørums og Fet.

Videre analyseres grunner til å velge og ikke velge dåp. De viktigste grunnene til å velge dåp er det vi kan kalle tradisjonsbaserte grunner, mens religiøse grunner er mindre viktige. For de som velger ikke å døpe er religiøse grunner derimot viktigere, i den forstand at det at man ikke føler tilknytning til kirken og det at man ikke har egen tro er viktige grunner. En annen viktig grunn til ikke å døpe er press fra partner, spesielt når partneren ikke er medlem av Den norske kirke. Et klart funn i rapporten er at valget om ikke å døpe i veldig liten grad skyldes praktiske grunner, slik som økonomi og dåpstidspunkt. Det er også veldig få som har hatt dårlige erfaringer med dåpsseremonien, og også veldig få som sier at dårlige erfaringer med dåpsseremonien er en grunn til ikke å døpe.

For mange er det at barnet får faddere en viktig grunn til å døpe. Når man velger en fadder til barnet, vektlegger de fleste først og fremst fadderens tilknytning til familien og fadderens personlige egenskaper.

Rapporten beskriver også respondentenes tilknytning til kirken på Østre Romerike. Flere enn ni av ti tror de kommer til å fortsette å være medlemmer av Den norske kirke. De viktigste grunnene for å være medlem er at man selv er døpt og at man ønsker å kunne benytte kirkens tilbud. De som har valgt ikke å døpe er derimot vesentlig mer usikre på om de skal fortsette å være medlemmer. Disse oppgir også at de har færre grunner til å være medlem av kirken.

Til slutt i rapporten analyseres religiøse forestillinger på Østre Romerike. I forhold til sentrale trosspørsmål er det stor spredning i synspunkter, men vi ser at de som har valgt ikke å døpe i mindre grad har en kristen tro.

Rapporten som helhet tegner et bilde av religiøse aktiviteter, erfaringer og forestillinger i Østre Romerike prosti med et spesielt fokus på oppslutning om dåp. Den bidrar med ny viten og kan danne et kunnskapsgrunnlag for valg knyttet til tiltak og utvikling av kirkens praksis.

1 TEMA OG PROBLEMSTILLING

Bakgrunnen for denne rapporten er et religiøst landskap i endring. Vi vet at det norske samfunn er blir mer mangfoldig og at oppslutningen om Den norske kirke er gått ned (Holberg og Brottveit 2014, Schmidt 2010). Selv om religiøse aktiviteter og forestillinger fortsatt er viktige for mange, har mange andre distansert seg fra kirken. Et viktig uttrykk for dette er nedgang i dåpstall. Mens det i tidligere tider var en selvfølge for nesten alle at et barn skulle døpes, er dette nå på ingen måte selvsagt for mange. 96,1 prosent av de som ble født i Norge i 1973 ble døpt; i 2015 er tallet minsket til 57,8 prosent. Hvis denne nedadgående trenden fortsetter, kan vi snart oppleve at mindre enn halvparten av norske barn blir døpt. I Oslo er dette allerede i tilfelle, og i 2015 ble faktisk bare ett av fire barn døpt i hovedstaden.

Dåpen er den eneste måte å bli medlem av kirken på. Derfor er nedgang i dåp svært bekymringsfullt for Den norske kirke. Som vi skal se, i kapittel 6, er en kirkelig dåp mindre viktig for nordmenn enn kirkelig bryllup og begravelse – men for kirken er dåpsseremonien kanskje den viktigste seremonien, siden bare denne sikrer kirken nye medlemmer.

Vi vet allerede en del om hva som kjennetegner oppslutning om dåp på et nasjonalt nivå (Høeg og Gresaker 2015a; Holberg og Brottveit 2014), men vi vet mindre om dette på det lokale nivå. Denne rapporten bidrar til ny og viktig kunnskap ved å undersøke oppslutning om dåp i Østre Romerike prosti. Rapporten kan ses som et svar på fire spørsmål:

1. Hva er omfanget av dåp på Østre Romerike og hvordan har dette endret seg siden århundreskiftet?
2. Hvordan vektlegges ulike grunner til å døpe og til ikke å døpe?
3. Hvilke erfaringer og holdninger har man til kirkelige seremonier og til valg av faddere?
4. Hva slags tilknytning opplever folk på Østre Romerike til Den norske kirke og sin lokale menighet, hva slags kirkelige aktiviteter deltar de i, og hvilke religiøse forestillinger har de?

Etter at vi har gjort rede for rapportens teoretiske perspektiv og datagrunnlag, i kapittel 2 og 3, vil rapporten svare på disse spørsmålene. I kapittel 4 kartlegges, ved hjelp flere datakilder, endringer i oppslutning om dåp på Østre Romerike. Spørsmål to blir svart på i kapittel 5, ved at vi undersøker grunner for å døpe og ikke døpe på Romerike og i Norge. I kapittel 6 ser vi hva slags holdninger folk har til religiøse seremonier, og vi undersøker også hva som påvirker valget av fadder. I kapittel 7 kartlegger vi hva slags tilknytning man har til Den norske kirke i Østre Romerike, hva som kjennetegner forholdet til den lokale menigheten, hva slags kirkelige aktiviteter man deltar på, og hvilke religiøse forestillinger man har på Østre Romerike. I kapittel 8 konkluderes rapporten og svarene på disse spørsmålene oppsummeres.

2 DATAGRUNNLAG

2.1 ROMERIKEUNDERSØKELSEN

Hoveddatagrunnlaget for denne rapporten er en spørreundersøkelse som ble sendt ut til beboere i Østre Romerike prosti, som består av kommunene Nes, Sørumsund, Fet og Aurskog-Høland. I denne rapporten omtaler vi denne undersøkelsen for enkelthets skyld som "Romerikeundersøkelsen", men den omfatter altså bare Østre Romerike. Spørreskjemaet (se appendiks 2) ble utformet av KIFO-forsker Ida Marie Høeg. Populasjonen bestod av beboere i Østre Romerike som var medlem av Den norske kirke og som hadde fått barn i 2012 eller 2013. Begrunnelsen for dette utvalget var at man ønsket å undersøke de nyeste trendene i forhold til valg av dåp. Ikke alle barn døpes det året de er født, og det kan forekomme forsinkelser i rapportering av dåp. Samtidig vet man at få barn døpes etter at de har fylt to år (Høeg og Gresaker 2015a: 27). Vi valgte derfor foreldre som har fått barn for to og tre år siden. To årskull ble valgt, siden populasjonen kunne bli for liten hvis man bare valgte ett år. Dette førte til et bruttoutvalg på 1315 personer (se Tabell 2.1), fordelt på de fire kommunene og 16 sokn.¹ Hvis både mor og far var medlem, så ble undersøkelsen bare sendt ut til én av dem. Man valgte i disse tilfellene foreldre på en måte som bevarer kjønnsbalansen i undersøkelsen.

Soknene i Østre Romerike hadde tilgang til navn- og adresseopplysningene via Den norske kirkes medlemsregister og stod for utsendelsen av skjemaene 10. november 2015.² 13 skjemaer kom i retur på grunn av feil adresse. De 1302 personene som da gjenstod regnes som undersøkelsens nettoutvalg. Mellom 2. og 4. desember 2015 ble det sent ut påminnelser til de som ikke hadde svart. Svarene ble digitalt bearbeidet av Viascan AS. Forskningsprosjektet er meldt til og godkjent av Personvernombudet for forskning ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste.

Tabell 2.1 Undersøkelsesutvalg

	Alle medlemmer og tilhørige ³	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Svar	Svarprosent
Sørumsund	12 730	339	336	59	17,6
Fet	8 589	335	333	32	9,6
Aurskog-Høland	12 943	284	282	22	7,8
Nes	16 397	357	351	52	14,8
Total	50 659	1315	1302	165	12,7

Den totale svarprosenten ble 12,7. De ulike kommunene hadde ulik svarprosent, lavest i Aurskog-Høland og høyest i Sørumsund. Dette kan bety at eventuelle kjennetegn ved respondentene i de kommunene med høy svarprosent kan få en for stor vekt i analysene. Dessuten var 55,2 prosent av respondentene kvinner, mens bare 49,7 prosent av kirkemedlemmene er kvinner i Østre Romerike prosti i følge kirkens medlemsregister. At flere kvinner har svart kan skyldes at kvinner ofte er mer opptatt av religion eller at de oftere har aleneansvar for barn. Når det gjelder kommunebakgrunn og

¹ 3 sokn i Sørumsund, 2 sokn i Fet, 5 sokn i Aurskog-Høland og 6 sokn i Nes.

² Til Aurskog-Høland ble det først sendt ut feil skjema, noe som senere ble korrigert. Dette kan ha vært med å bidra til den lave svarprosenten i denne kommunen.

³ Kolonnen viser det totale antall medlemmer og tilhørige i kommunene i 2015 (basert Den norske kirkes medlemsregister). De av disse medlemmene som har fått barn i 2012 og 2013 utgjør bruttoutvalget.

kjønnsbalanse er det likevel ikke snakk om store skjevheter, og heller ingen grunn til å tro at dette kommer til sterkt å påvirke resultatene. I forbindelse med analysene er det viktigere å ta hensyn til alderssammensetning hos respondentene. Respondentene er generelt unge, noe som er et resultat av forskningsdesignet, siden man ønsket kontakt med de som nylig har fått barn. Det gjennomsnittlige fødselsåret for respondenten er 1980, og 82,9 prosent av respondentene er født i 1975 eller senere. Når vi i det følgende analyserer kirkelige aktivitet og religiøse forestillinger i Østre Romerike prosti ved hjelp av Romerikeundersøkelsen, er det viktig å huske at vi ikke undersøker et representativt utvalg av kirkemedlemmene i dette prostiet. Det vi undersøker er generelt unge medlemmene som nylig har fått barn og som har tatt et valg i forhold til dåp. Siden fokuset er på de unge er det grunn til å tro at vi fanger opp nye trender og trender som kommer til å forme kirken i fremtiden.

2.2 YTTERLIGERE DATA

Det er hensiktsmessig å sammenligne resultatene fra Østre Romerike med resten av landet. En undersøkelse som muliggjør dette er Tros- og livssynsundersøkelsen (heretter forkortet TLU). Dette er en landsdekkende undersøkelse som ble utformet av KIFO og gjennomført i slutten av oktober 2012. Denne ble besvart av 4005 personer og hadde en svarprosent på 24 (Høeg og Gresaker 2015a: 15). 2991 av respondentene er medlemmer av Den norske kirke. Det er disse medlemmenes svar som vil brukes i det følgende, siden vi er opptatt av oppslutning om dåp blant kirkemedlemmer.

I tillegg skal vi også sammenligne Romerikeundersøkelsen med undersøkelsen "Folkekirke 2000". Dette var en undersøkelse utformet av KIFO som ble sendt ut til medlemmer av Den norske kirke i januar 2000 (Høeg, Hegstad og Winsnes 2000). 1945 personer svarte på undersøkelsen, noe som utgjør en svarprosent på 69,5. Det er et problem at denne undersøkelsen er såpass gammel. Vi skal se, i kapittel 4, at det har vært en nedgang i oppslutning om dåp siden år 2000. Det er grunn til å tro at også holdninger også har endret seg siden den gang. Vi vil likevel bruke denne undersøkelsen som et sammenligningsgrunnlag, siden den gir informasjon om en rekke holdninger knyttet til dåp som ikke eksisterer noe annet sted. Det er likevel viktig å huske at når vi sammenligner Romerikeundersøkelsen med Folkekirke 2000, så sammenligner man undersøkelser med 15 års mellomrom.

Sammenligning med Folkekirke 2000- og TLU-undersøkelsen har vært basert på publiserte funn fra disse undersøkelsene og egne analyser av originaldatasettene (gjort tilgjengelig av KIFO).

Vi benytter oss også av statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og tall fra Den norske kirkes medlemsregister. Analysene våre består hovedsakelig av krystabeller og søylediagram. Noen ganger har det vært interessant å teste om det er statistisk signifikante forskjeller mellom de som har valgt dåp og de som ikke har valgt dåp. En stjerne ("*") ved siden av et tall i en tabell indikerer en statistisk signifikant forskjell, noe som betyr at forskjellene mellom de som har døpt og ikke døpt med stor sannsynlighet er en reell forskjell og ikke et resultat av tilfeldigheter.⁴ I tillegg til funnene som presenteres i rapportens hoveddel, så inneholder appendiks 1 frekvensanalyser av alle variablene i Romerikeundersøkelsen.

⁴ I slike tilfeller har vi brukt en to-halet test og har rapportert resultater som er signifikante på fem-prosent-nivå.

3 PERSPEKTIVER PÅ DÅP

3.1 SOSIALE OG KULTURELLE PROSESSER SOM FORMER OPPSLUTNING OM DÅP

Oppslutning om dåp formes av en rekke kulturelle og sosiale prosesser. Stikkord som oppsummerer noen av disse prosessene er sekularisering, pluralisering og individualisering. Lenge trodde forskere at det eksisterte en generell og ensrettet sekularisering av det moderne samfunnet. Denne ideen har nå mindre oppslutning blant forskere (Furseth 2015; Botvar 2010), siden man ser at religion stadig er viktig, selv om noen religiøse fenomen forsvinner og nye oppstår, slik som alternativreligiøse strømninger (Botvar og Henriksen 2010). I Norge er det likevel ikke tvil om at oppslutning om Den norske kirke og kristen tro har gått stadig nedover (Furseth 2015; Botvar 2010). Et tydelig uttrykk for dette er nettopp nedgang i dåpstall. I Norge har dåpstallene minket med omtrent 40 prosent på førti år. En viktig årsak til dette er at Norge er blitt et mer pluralistisk samfunn (Schmidt 2010). Dette har ulike uttrykk. For det første er befolkningen blitt mer sammensatt; man har fått flere innvandrere med en kulturell og religiøs bakgrunn som gjør at de ikke naturlig sokner til Den norske kirke, slik som katolikker fra Polen og muslimer fra Pakistan. For det andre er det blir mer vanlig og mer akseptert ikke å ha en religiøs tilknytning eller at man har en annen religiøs tilknytning enn til Den norske kirke. Sekularisering kobles ofte til urbanisering og økt utdanning, en sammenheng vi også skal undersøke i rapporten.

Individualisering kjennetegner mennesket i moderne samfunn (Giddens 1992). I større og større grad blir det en sentral norm at mennesket selv skal ta ansvar for eget liv og egne valg. Dette innebærer ofte en løsrivelse fra autoriteter og tradisjoner, slik som kirken. For mange er det blitt mindre legitimt automatisk å følge en institusjon eller en tradisjon. For mange i det moderne samfunnet er autentisitet er mål (Taylor 1992). Dette innebærer at et individ selv må finne ut hva som oppleves som riktig og ekte og handle ut i fra dette. Å la seg forme av eksterne forhold man selv ikke har tatt et bevisst valg til kan oppfattes som inautentisk. På mange måter er barnedåp et eksempel på et dilemma i en tid hvor tradisjon brynes mot individualisme. I Norge er mange foreldre selv døpt og ønsker det samme for barna sine. På den andre siden går det i mot individualistiske prinsipper å ta et sentralt livsvalg på vegne av en annen – barnet – som ennå ikke har evner til selv å ta et slikt valg. I kapittel 5 skal vi se at den viktigste grunnen til ikke å døpe et barn på Østre Romerike er nettopp det at barnet selv skal få lov til selv å ta dette valget på et senere tidspunkt.

En annen ramme for denne rapporten er foreliggende forskning om oppslutning om dåp (Høeg 2008, 2011; Høeg og Gresaker 2015b; Holberg og Brottveit 2014; Klemmetsby 2015; Leth-Nissen og Trolle 2015). Spesielt viktig er Høeg og Gresakers (2015) undersøkelse av dåp i Oslo og Akershus. Denne rapporten gir informasjon om oppslutning om dåp både på Østlandet og i Norge, og er et viktig referansepunkt når vi skal sette tallene fra Østre Romerike inn i en større sammenheng.

3.2 DEN NORSKE KIRKE OG DENS MEDLEMMER

Alle respondentene i Romerikeundersøkelsen er medlemmer av Den norske kirke, men denne medlemsmassen er stor og mangfoldig, både lokalt og nasjonalt. Vi kommer til å se eksempler på at noen av disse medlemmene gir tydelig uttrykk for en personlig kristen tro og et kirkelig engasjement,

mens andre er avvisende til kristne forestillinger og har et distansert og skeptisk forhold til kirken de er medlem av. Hvordan kan vi forstå dette mangfoldet? En tilnærming er å dele medlemmene opp i tre grupper (Høeg og Gresaker 2015a: 21). For det første har vi de aktivitetskristne, medlemmer som ofte beskrives som personlige kristne, bekjennende kristne, eller bare kristne. Disse har en tro som ofte ligger tett opp til kirkens egen teologi, og de er ofte engasjerte og aktive medlemmer. Motsatsen til disse er de medlemmene vi kan beskrive som distanserte medlemmer. De har liten eller ingen kontakt med kirken og kan være usikre på om de vil fortsette å være medlemmer. Mellom disse to gruppene er de tradisjonskristne. De er medlemmer som føler at de er en del av et kristent kulturelt fellesskap, men som ikke er aktive medlemmer. De fleste av disse har en religiøs tro, oftest med et kristent preg, men i stor grad basert på egne individuelle vurdering av hva som er riktig og galt. Denne gruppen er den største gruppen av Den norske kirke og utgjør omtrent to tredjedeler av medlemmene (Høeg og Gresaker 2015a: 22, Repstad 2000). Når vi skal undersøke oppslutning om dåp, kirkelig aktivitet og religiøse forestillinger på Østre Romerike, kan denne tredelingen brukes for å forstå funnene. Det er gode grunner til å tro at de distanserte medlemmene er de som i minst grad døver barna sine: At medlemmer som ikke døver også har mindre kontakt med kirken og i mindre grad identifiserer seg med en kristen tro. Analysene vil gi oss svar på dette.

4 DÅP I ØSTRE ROMERIKE

Denne rapporten handler om oppslutning om dåp og endringer i dåpspraksis. Derfor er det viktig å få et godt grep på dåpstallene og hvordan disse har endret seg. Ulike måter å måle oppslutning om dåp på gir ulik informasjon. Derfor skal vi undersøke prosent døde av antall fødte, og hvor mange som blir døpt, hvor minst en av foreldrene er medlem av Den norske kirke. Vi skal også undersøke hva Romerikeundersøkelsen forteller oss om dåp. Til slutt i kapittelet skal vi se dåpstallene i forhold til sosiale og demografiske kjennetegn ved Østre Romerike.

4.1 OMFANG AV DÅP I ØSTRE ROMERIKE PROSTI

Tabell 4.1 gir en oversikt over endringer i dåpstall og beskriver prosent døde av antall fødte i kommunene på Østre Romerike og for hele landet. Figur 4.1 fremstiller den samme statistikken grafisk. Det er viktig ikke å lese for mye inn i disse tallene, spesielt når det gjelder årlige endringer. Et relativt lite folketall i kommunene gjør at det kan være endringer fra år til år som ikke reflekterer noen større samfunnsmessig trend. Hvis man ser på tallene over en lengre tidsperiode, kan man likevel trekke to konklusjoner. Den første er at over tid er det en nedgang i antall døde fra begynnelsen av perioden i 2001 til 2015. Dette gjelder alle kommunene og korresponderer med en tilsvarende nedgang på landsbasis. For det andre viser tallene en forskjell mellom kommunene. Aurskog-Høland og Nes har en relativt høy prosent i hele perioden. I 2015 er antallet døde i forhold til antall fødte 73,6 prosent i Aurskog-Høland og 68,7 prosent i Nes. Tallene i Sørum og Fet er markant lavere, respektivt 50,7 og 53,6 prosent i 2015, noe som også er noe under landsgjennomsnittet.

Tabell 4.1 Prosent døde av antall fødte

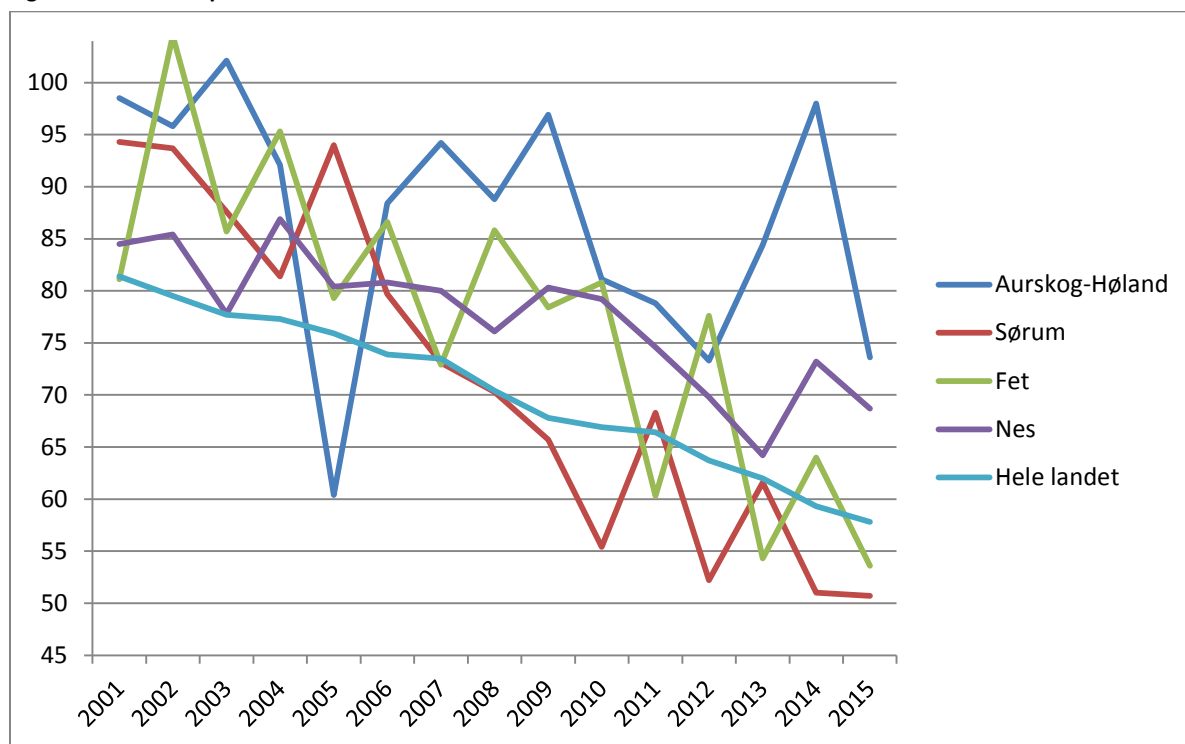
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sørum	94,3	93,7	87,6	81,4	94	79,7	73,1	70,3	65,7	55,4	68,3	52,2	61,6	51,0	50,7
Fet	81,1	104,5	85,7	95,3	79,3	86,6	72,9	85,8	78,4	80,8	60,3	77,6	54,3	64,0	53,6
Aurskog-Høland	98,5	95,8	102,1	92,1	60,4	88,4	94,2	88,8	96,9	81,1	78,8	73,3	84,4	98,0	73,6
Nes	84,5	85,4	77,8	86,9	80,4	80,8	80,0	76,1	80,3	79,2	74,6	69,8	64,2	73,2	68,7
Hele landet	81,4	79,5	77,7	77,3	75,9	73,9	73,5	70,4	67,8	66,9	66,4	63,7	62	59,3	57,8

Kilde: SSB⁵

Nedgang i dåpstall kan ha mange grunner, slik som endret befolkningssammensetning på grunn av innvandring. Slike forhold er det begrenset hva den Den norske kirke kan gjøre noe med, hvis den ønsker å bremse nedgangen. Fra den Norske kirkes ståsted er kanskje det viktigste å legge til rette for at barn av kirkemedlemmer blir døpt. Det er derfor spesielt viktig å undersøke hvor mange av de barna som blir døpt, hvor én eller begge foreldrene er medlemmer av Den norske kirke.

⁵ Prosent over hundre, skyldes at de ikke nødvendigvis er de samme barnene som fødes og døpes et gitt år. Dermed kan flere barn døpes enn det som er født det gjeldende året.

Figur 4.1 Prosent døpte av antall fødte

Kilde: SSB

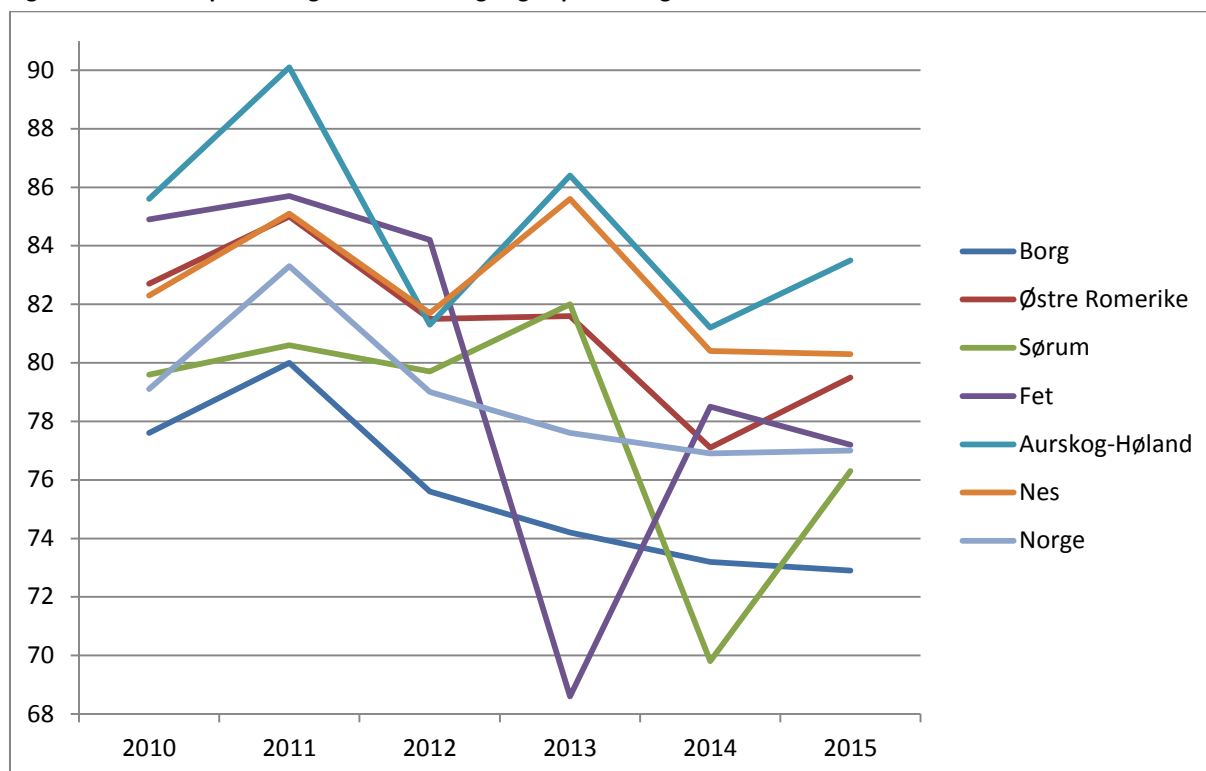
Barn som blir døpt blir medlemmer av Den norske kirke. Barn som ikke døpes, men som har minst en forelder som er medlem i Den norske kirke, beskrives som "tilhørende" i den Den norske kirke frem til fylte atten år, hvor de slettes fra kirkens register. Endringene i dåpstall vi så i Tabell 4.1 og Figur 4.1 kan ha flere ulike grunner. Når det derimot gjelder tilhørende barn som ikke blir døpt, handler det om at minst en forelder som er medlem av Den norske kirke har valgt ikke å døpe barnet. Disse tallene er derfor spesielt viktige å undersøke og er oppsummert i Tabell 4.2 og Figur 4.2.

Tabell 4.2 Prosent døpte toåringer av alle tilhørende og døpte toåringer

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sørums	79,6	80,6	79,7	82,0	69,8	76,3
Fet	84,9	85,7	84,2	68,6	78,5	77,2
Aurskog-Høland	85,6	90,1	81,3	86,4	81,2	83,5
Nes	82,3	85,1	81,7	85,6	80,4	80,3
Østre Romerike	82,7	85,0	81,5	81,6	77,1	79,5
Borg	77,6	80,0	75,6	74,2	73,2	72,9
Norge	79,1	83,3	79,0	77,6	76,9	77,0

Kilde: Kirkens medlemsregister

Figur 4.2 Prosent døbte toåringer av alle tilhørige og døbte toåringer

Kilde: Kirkens medlemsregister

Vi vet at ikke alle barn døpes samme år de er født, men at få døpes etter fylte to år (Høeg og Gresaker 2015a: 27). Vi har derfor valgt å undersøke hvor mange prosent av toåringer som er døpt hvor minst en av foreldrene er medlem av Den norske kirke.⁶ Tidligere har det vært problemer med kvaliteten på disse dataene, men fra og med 2010 har man mer pålitelige tall om hvor mange dette er (Høeg og Gresaker 2015a: 17). På samme måte som i Tabell 4.1, ser vi en del svingninger i tallene fra år til år, noe som kan skyldes tilfeldigheter og som gjør at man må være forsiktig med tolkninger. Likevel ser man også her tendens til en nedgang, selv om denne ikke er så sterk. I 2010 ble 82,7 prosent døpt i Østre Romerike, mens tallet i 2015 var 79,5.

Statistikken viser også nedgangstendenser i Borg bispedømme og nasjonalt. Det er verd å merke seg at i Borg bispedømme er dåpstallene lave i forhold til de nasjonale tallene. I 2015 i Borg er 72,9 prosent av alle toåringer med minst én forelder som er medlem i Den norske kirke døpt, mens på nasjonalt plan er tallet 77,0 prosent. Det er interessant at dåpstallene i Østre Romerike Prosti er høyere både enn de nasjonale tallene og Borg-tallene. På tross av en generell nedgangstendens er altså antall døbte i Østre Romerike relativt høyt i forhold til landet og resten av bispedømmet.

Vi skal også se på en tredje kilde til dåpstall: data som ble samlet inn ved hjelp av Romerikeundersøkelsen. Her måles dåpstall på en annen måte. Undersøkelsen ble sendt ut til alle medlemmer av den Norske kirke bosatt i Østre Romerike som hadde fått barn i 2012 eller 2013. Disse ble spurt om de hadde døpt barnet eller barna sine. 83,2 prosent svarte at de hadde døpt, mens 16,8 prosent svarte at de ikke hadde døpt. Disse tallene er ikke direkte sammenlignbare med tallene i Tabell 4.1 og Tabell 4.2, siden vi ikke vet hvor gamle disse barna er eller når de ble døpt. Dessuten er

⁶ Med andre ord undersøker vi hvor stor prosent av toåringer som er medlemmer av Den norske kirke i forhold til alle toåringer som er medlemmer og tilhørige.

det et lite antall respondenter (161), noe som gjør at tallene kan sprike. Likevel ligner resultatene en del på statistikken fra Statistisk sentralbyrå og kirkens medlemsregister. De resultatene som skiller seg mest ut (se tabell 4.3) er tallene for Fet og Aurskog-Høland, hvor dåpsprosenten er høyere enn i Tabell 4.1 og Tabell 4.2 – hele 90,0 og 95,2 prosent. Man må være varsom med å tolke disse talene, siden det var fra disse kommunene man også fikk færrest svar, noe som øker sannsynligheten for at tilfeldigheter påvirker resultatet. Det at statistikken i Tabell 4.3 likevel ligger tett opp til data fra andre kilder, indikerer at Romerikeundersøkelsen fanger opp de samme tendensene i populasjonen.

Tabell 4.3 Prosent som har døpt et eller flere barn

	Sørum	Fet	Aurskog-Høland	Nes	Østre Romerike
Har døpt barn	79,3	90,0	95,2	78,8	83,2
Har ikke døpt barn	20,7	10,0	4,8	21,2	16,8
Total	100	100	100	100	100
N	58	30	21	52	161

Kilde: Romerikeundersøkelsen⁷

4.2 MULIGE ÅRSAKER TIL VARIASJON I OPPSLUTNING OM DÅP

Hva skyldes forskjellen i dåpstall mellom Østre Romerike og resten av landet, og hva skaper forskjellene i dåp innad i Østre Romerike? Det er ikke mulig å gi helt sikre svar på dette, men det er mulig å peke på en del velkjente faktorer som kan gi noen pekepinner. Religion og religiøs praksis i Norge (slik som dåp) er preget av stor regional variasjon (Botvar, Repstad og Agedal 2010). Tradisjonelt har for eksempel Sørlandet og Vestlandet vært preget av større oppslutning om kristendom, mens Østlandet har hatt mindre. Dette gjenspeiles også i funnene i denne rapporten. For eksempel er antall døyte i Borg godt under landsgjennomsnittet.

Som nevnt er det en rekke sosiale prosesser som kan påvirke oppslutning om dåp, slik som alder, utdanningsnivå og urbanisering. Vi vet at det ofte eksisterer en negativ sammenheng mellom lav alder, urbanitet, høy utdanning og oppslutning om dåp (Høeg og Gresaker 2015a: tabell 15). Data fra Statistisk sentralbyrå kan fortelle oss hva som kjennetenger kommunene i Østre Romerike Prosti i forhold til disse faktorene (se Tabell 4.4).

⁷ Tre respondenter svarte at de hadde barn som var døpt og ikke døpt. Disse er ikke med i tabellen.

Tabell 4.4 Sosiale kjennetegn ved Østre Romerike

	Sørum	Fet	Aurskog-Høland	Nes	Hele landet
Gjennomsnittsalder	37,5	39,4	41,1	40,1	39,7
Prosent bosatt i tettbygd strøk	80,6	77,7	57,8	64,9	81,0
Prosent innvandrere og barn av innvandrere	17,2	16,1	12,0	11,8	16,3
Prosent med høyskole- og universitetsutdanning	28,4	26,9	17,9	19,8	31,4
Prosent dømte toåringer	76,3	77,2	83,5	80,3	77,0

Kilder: SSB og Kirkens medlemsregister

Tabell 4.4 viser at det innad i Østre Romerike er mulig å trekke et skille mellom Sørum og Fet på den ene siden og Aurskog-Høland og Nes på den andre. Menneskene som bor i Aurskog-Høland og Nes bor i mindre tettbygde strøk, er i mindre grad innvandrere (eller barn av innvandrere), har lavere utdanningsnivå og dømper barna sine i større grad. De har også noe høyere gjennomsnittsalder. Med andre ord er disse funnene i tråd med sammenhengene nevnt ovenfor. Sørum og Fet derimot ligger ganske tett på det nasjonale gjennomsnittet når det gjelder alle disse faktorene, også når det gjelder dåpstall. Vi har sett at i Østre Romerike dømper man noe flere barn enn landsgjennomsnittet. Det er dåpstallene i Aurskog-Høland og Nes som trekker opp dette gjennomsnittet.

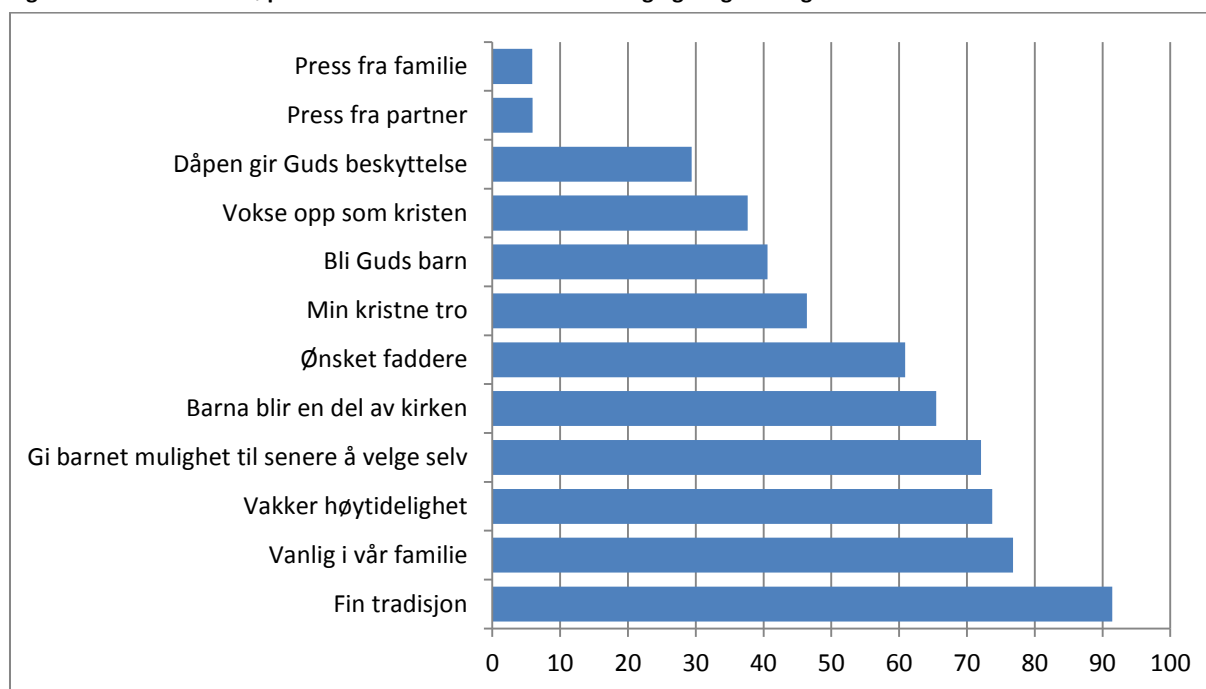
Hovedpunkter

- I Østre Romerike prosti er 79,5 av alle toåringer som har minst en forelder som er medlem av Den norske kirke dømpt.
- Dåpstallene Østre Romerike prosti er noe høyere enn landsgjennomsnittet (77,0 prosent) og høyere enn resten av Borg bispedømme (72,9 prosent).
- I følge kirkens medlemsregister er dåpstallene i Nes og Aurskog-Høland noe høyere enn i Sørum og Fet.
- En årsak til dette kan være at det er en sammenheng mellom urbanitet, utdanning, innvandring og oppslutning om dåp.

5 GRUNNER TIL Å DØPE OG TIL IKKE Å DØPE

I forrige kapittel kartla vi omfanget av dåp i Østre Romerike prosti. Vi undersøkte også demografiske forhold, slik som utdanningsnivå og grad av urbanitet, for bedre å forstå variasjonen i dåpspraksis. I dette kapitlet går vi et skritt videre og undersøker hvilke grunner folk selv oppgir for at de valgte, eller valgte bort, dåp. Takket være Romerikeundersøkelsen, har vi nå informasjon om hva beboerne i Østre Romerike vektla da de tok dette valget. Hvis man vil forstå varierende oppslutning om dåp, så er disse meningene det kanskje viktigste temaet å undersøke, siden dette direkte forteller oss hva slags grunner som formet dåpsvalget.

Figur 5.1 Grunner for å døpe barnet. Prosent som har svart viktig og meget viktig

Kilde: Romerikeundersøkelsen, N = 135–140⁸

5.1 GRUNNER TIL Å DØPE

Vi vil først undersøke hva de som har valgt å døpe barna sine har oppgitt som viktige grunner. De som hadde døpt barnet ble spurt hvilken vekt de tilla ulike grunner for å døpe. Man kunne oppgi fem ulike svar: "meget viktig", "viktig", "verken viktig eller uviktig", "ikke viktig" og "ikke viktig i det hele tatt". I Figur 5.1 ser vi prosentandelen som har svart at ulike grunner er "viktig" eller "meget viktig". Figuren viser at det er store forskjeller i hva man vektlegger. På den ene siden er flere enn 9 av 10 opptatt av at dåpen er en fin tradisjon, mens mindre enn 1 av 10 oppgir at press fra familie eller ektefelle spiller en stor rolle.

En måte å tolke tallene på, er at de viser at det vi kan kalle tradisjonsbaserte grunner er viktigere enn trosbaserte grunner: Den viktigste grunnen til å velge dåp er at det er en fin tradisjon, deretter at det er vanlig i familien og at det er en vakker høytidelighet. Langt færre oppgir at det er viktig at barnet

⁸ I noen tabeller og figurer er N-verdier (antall respondenter) oppgitt som er intervall, slik som her. Dette innebærer at fremstillingen er basert på flere variabler med ulike N-verdier. Derfor beskrives minimum- og maksimum-verdiene.

blir Guds barn, at barnet skal vokse opp som kristen og at dåpen gir Guds beskyttelse. Disse dåpsteologiske grunnene er de minst viktige, i tillegg til press fra familie eller ektefelle.

Disse funnene er i samsvar med annen forskning (Høeg og Gresaker 2015a: 47) som vektlegger at tradisjon er viktigere en tro og dåpsteologi. Majoriteten av medlemmene av Den norske kirke kan beskrives som "tradisjonskristne" (se kapittel 3), og disse grunnen kan sees som i samsvar med en slik form for kristen praksis hvor tradisjonen kommer foran personlig tro.

Tabell 5.1 Grunner for å døpe barnet. Prosent som har svart viktig og meget viktig

	Østre Romerike prosti	Hele landet	Oslo og Akershus	Øvrig Østlandet	Agder	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge
Fin tradisjon	91,4	87,3	85,6	88,2	88,3	85,6	90,6	88,5
Vanlig i vår familie	76,8	73,9	72,7	73,7	72,8	73,4	74,8	76,9
Vakker høytidelighet	73,7	66,1	65,8	66,1	60,2	65,0	69,8	68,8
Gi barnet mulighet til senere å velge selv	72,1	66,4	62,4	69,0	68,9	65,5	68,8	64,9
Barna blir en del av kirken	65,5	51,5	46,3	50,7	58,3	53,9	50,0	53,8
Ønsket faddere	60,9	53,8	49,7	53,1	54,4	56,9	50,5	57,2
Min kristne tro	46,4	41,3	38,8	39,8	51,5	44,4	40,6	37,0
Bli Guds barn	40,6	41,7	34,2	37,3	53,4	47,6	40,1	45,7
Vokse opp som kristen	37,7	40,3	36,8	37,0	47,6	45,7	36,1	40,9
Dåpen gir Guds beskyttelse	29,4	27,3	23,3	26,5	36,9	29,2	22,8	31,3
Press fra familie/partner	5,9 ⁹	11,5	15,2	11,0	9,7	11,8	6,9	11,1
N	130	1920	348	525	103	534	202	208

Kilder: Romerikeundersøkelsen og TLU

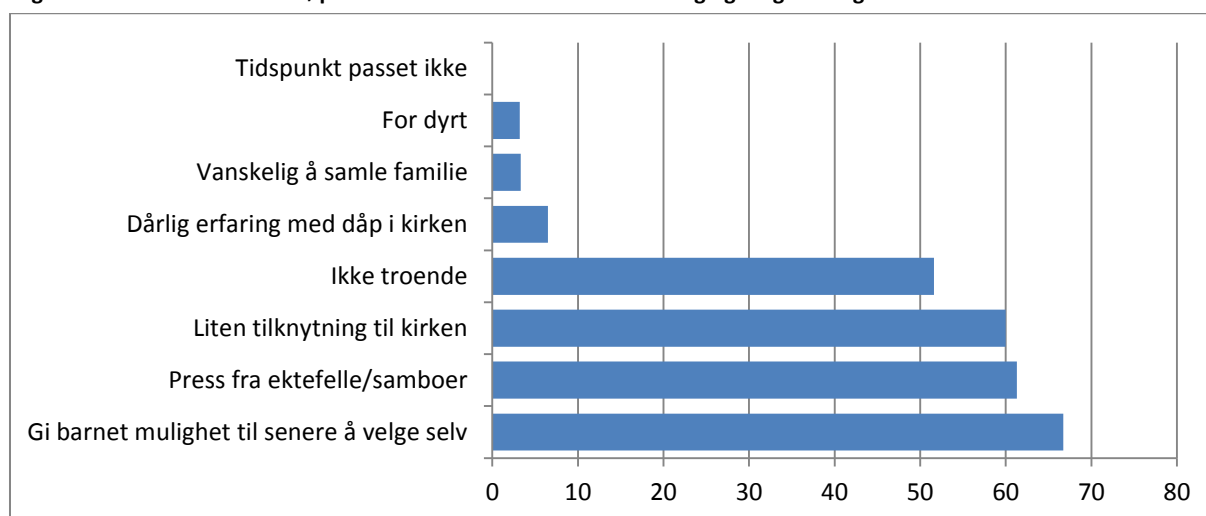
Det er interessant å se tallene fra Østre Romerike i sammenheng med andre landsdeler og resten av landet. Tabell 5.1 viser at grunnen for å døpe er ganske like på Østre Romerike som i resten av landet. Vi skal ikke her gjøre en detaljert analyse av regionale variasjoner i syn på dåp i Norge (se Høeg og Gresaker 2015a: 27), men det er verd å merke seg at når det gjelder religiøst orienterte grunner (slik som at dåpen gjør barnet til Guds barn, gir barnet beskyttelse og gjør at det kan vokse opp som en kristen), så er disse minst viktige i Oslo og Akershus og mest viktig på Agder. Dette er i tråd med det vi vet om det religiøse landskapet i Norge. Når det gjelder grunner for å døpe, viser Tabell 5.1 at Østre Romerike havner i midten mellom disse ytterpunktene.

⁹ For Romerike er denne verdien gjennomsnittet av to separate spørsmål om press fra samboer og press fra familie (se figur 5.1).

5.2 GRUNNER TIL IKKE Å DØPE

De viktigste grunnene for å døpe er det vi kan kalle tradisjonsgrunner: det at det er en fin tradisjon og vanlig i familien. Men hva er de viktigste grunner for ikke å døpe? Takket være Romerikeundersøkelsen har vi nå en større innsikt i dette spørsmålet. 27 av respondentene (16,5 prosent) hadde ikke døpt barnet eller barna sine, og 3 respondenter (1,8 prosent) hadde barn som var døpt og ikke døpt. Disse ble spurt hvilke grunner de hadde til ikke å døpe barna sine. Respondentene ble bedt om ta stilling til alle påstandene og trengte ikke rangere dem. Svarene er oppsummert i Figur 5.2.

Figur 5.2 Grunner for ikke å døpe barnet. Prosent som har svart viktig og meget viktig

Kilde: Romerikeundersøkelsen, N = 30

Siden antallet som har ikke har døpte barn er såpass lite (30) kan tilfeldigheter påvirke resultatene. Derfor skal vi også sammenligne disse med funn på nasjonalt nivå (se Tabell 5.2). Da ser vi at på samme måte som med grunner til å døpe, så er grunner til ikke å døpe i Østre Romerike ganske lik de nasjonale gjennomsnittene. I både i Østre Romerike og i Norge er den viktigste grunnen til ikke å døpe at barnet skal få mulighet til å velge selv. Samtidig er det at barnet skal få velge selv en av de viktigste grunnene til at man velger å døpe (se Tabell 5.1)! Hvordan skal man forstå dette? For de som velger ikke å døpe, kan man se for seg at man ikke vil ta et valg på vegne av barnet. Når barnet er gammelt nok, og kan gjøre seg opp en egen mening, skal barnet selv få lov til velge om det vil la seg døpe. Som vi ser, oppgir 66,7 prosent dette som en viktig eller meget viktig grunn til at de valgte bort dåp. En slik holdning er i tråd med et fokus på individualisme og personlig autentisitet – verdier som er viktige i det moderne samfunnet (Giddens 1991). Samtidig oppgir 72,1 prosent (Tabell 5.1) at det at barnet skal få bedre mulighet til å velge selv senere som en viktig grunn til å døpe barnet. Dette bør sees i sammenheng med at for mange er nok det å døpe det vanlige valget som gir en trygg ramme for barnet, slik at barnet kan ta informerte valg senere. Høeg og Gresaker (2015: 41) beskriver denne logikken på denne måten: "Implisitt i en slik vurdering ligger nok det at dåp er det konvensjonelle valget, og utgjør et naturlig utgangspunkt når barn vokser til og selv kan vurdere hvorvidt de ønsker å ta med seg den kristne tro videre og fortsatt stå som medlem i Den norske kirke." Barnets autonomi og frihet blir altså brukt til å begrunne både det å døpe og ikke døpe. Dette reflekterer hvor viktig individets egen valgfrihet er i vårt samfunn, og at det er mindre legitimt enn før å ta et religion- og tradisjonsbasert valg på vegne av andre.

Tabell 5.2 Grunner for ikke å døpe barnet. Prosent som har svart viktig og meget viktig

	Østre Romeriket Prosti	Hele landet	Oslo og Akershus	Øvrig Østlandet	Agder	Vestlandet	Trøndelag	Nord- Norge
Gi barnet mulighet til senere å velge selv	66,7	72,6	69,2	75,9	100	65,2	50,0	85,7
Press fra ektefelle/samboer	61,3	60,0	68,0	48,4	75,0	63,6	80,0	50,0
Liten tilknytning til kirken	60,0	42,0	35,0	40,0	100	41,0	25,0	75,0
Ikke troende	51,6	45,5	38,5	50,0	66,7	34,8	33,0	77,8
Dårlig erfaring med dåp i kirken	6,5	-	-	-	-	-	-	-
Vanskelig å samle familie	3,3	-	-	-	-	-	-	-
For dyrt	3,3	-	-	-	-	-	-	-
Tidspunkt passet ikke	0,0	-	-	-	-	-	-	-
Praktiske grunner	-	14,9	15,0	14,3	25,0	11,8	33,3	11,1
N	30	74–99	20–26	21–32	2–6	17–23	3–6	7–9

Kilder: Romerikeundersøkelsen og Folkekirke 2000

Den nest viktigste grunnen for ikke å velge dåp er press fra samboer eller ektefelle. 61,3 prosent på Østre Romerike oppgir at press fra samboer eller ektefelle var en viktig grunn til at de ikke valgte dåp. Dette står i sterk kontrast til de som valgte å døpe, hvor bare 5,9 prosent oppga at press fra ektefelle eller familie var en viktig grunn til å døpe. Respondentene oppgir altså at de opplevde press til ikke å velge døpe, men lite press til å velge dåp.

Vi vet at hvis det i et parforhold er ulike holdninger til dåp, kan dette føre til forhandlinger mellom partene om det skal døpes eller ikke (Høeg og Gresaker 2015a: 75). Hvis den ene parten ikke er medlem av Den norske kirke, og eventuelt også er medlem av et annet trossamfunn, vil gjerne meningene være delt. I slike forhandlinger vil gjerne den med de sterkeste meningene og argumentene få gjennomslag. Dette gjør at vi bør undersøke nærmere sammenhengen mellom dåp, press fra partner og om partner har et annet livssyn. 83,2 prosent av de som deltok i Romerikeundersøkelsen hadde valgt å døpe. Blant personene på Romerike som hadde en partner med et annet livssyn, har bare 66,7 prosent valgt å døpe. På den andre siden hadde 84,7 prosent av de med partner med samme livssyn valgt dåp. Forskjellen mellom disse to gruppene er statistisk signifikant. Hvis vi ser på hvem som oppgir at press fra partner påvirket valget om *ikke* å døpe, så finner vi at de som har en partner med et annet livssyn vektlegger dette i større grad: 88,9 prosent av de som ikke har døpt og som har en partner med et annet livssyn, sier press fra partner var en viktig faktor. Også 55,0 prosent av de som har en partner med samme livssyn (og som ikke har døpt), sier at press fra partner påvirket valget. Dette er et høyt tall, men lang lavere enn for den andre gruppen. Også denne forskjellen er statistisk signifikant.

Disse tallene speiler tall på nasjonalt nivå: Blant medlemmer av Den norske kirke som har en samboer eller ektefelle med annet livssyn, så har bare 50,4 prosent valgt å døpe, mens 90,5 prosent av de

medlemmene som har partner med samme livssyn velger dåp. Både i Østre Romerike og i Norge ser det ut til at partners livssyn spiller stor rolle i forhold til valg av dåp.

I Østre Romerike svarer seks av ti at de valgte ikke å døpe fordi de følte liten tilknytning til kirken (Tabell 5.2). Omtrent halvparten oppgir at det at de ikke var troende var en viktig eller meget viktig grunn til ikke å døpe. Høeg og Gresaker (2015: 43) har beskrevet hvordan mange som velger ikke å døpe har et distansert forhold til kirken og at de kan oppleve det som unaturlig at barnet skal døpes når de selv ikke har en kristen tro og heller ikke føler sterk tilknytning til Den norske kirke. Dette synspunktet er i samsvar med resultatene fra Østre Romerike. Mens de som velger å døpe ofte vektlegger grunner knyttet til tradisjon, ikke tro – så blir mangel på tro vektlagt når man velger bort dåp. Tro, eller mangel på sådan, er altså en sterkere faktor for de som velger bort dåp, enn for de som velger dåp.

Romerikeundersøkelsen gir også noen meget klare og interessant funn i forhold til grunner som ikke er viktige for å velge bort dåp. Bare 6,5 prosent (som tilsvarer to respondenter, se Tabell 5.2) oppgir at dårlig erfaring med dåp i kirken er en viktig grunn. Bare 3,3 prosent (som tilsvarer én respondent) oppgir at vansker med å samle familien eller økonomi var grunner til ikke å døpe. Ingen oppgir at tidspunktet for dåpsseremonien var en grunn til å velge bort dåp.

Dessverre eksisterer det ikke andre data vi kan sammenligne disse funnene med. Vi vet at på nasjonalt plan oppgir 14,9 prosent "praktiske grunner" (se Tabell 5.2) som en viktig eller meget viktig årsak til at man valgte ikke å døpe, men vi vet ikke hva dette innebærer i detalj. Dette gjør funnene fra Romerikeundersøkelsen både viktige og interessante: Praktiske grunner knyttet til økonomi, det å samle familien og tidspunkt ser ut til å spille en meget liten rolle når det gjelder dåpsvalget. Hvis man ønsker å legge bedre til rette for at flere skal velge dåp, kan det derfor tenkes at det er lite å hente på for eksempel å tilby flere og andre tidspunkt for dåpsseremonien.

Hovedpunkter

- Romerikeundersøkelsen har gitt unike data om hva som er viktige grunner for å velge og ikke velge å døpe.
- De viktigste grunnene for å døpe er tradisjonsbaserte grunner, slik som at dåp er en fin tradisjon, at det er vanlig i familien og at det er en vakker høytidelighet.
- Mindre viktige er grunner knyttet til tro og dåpsteologi. Det at tradisjon kommer foran tro gjenspeiler det faktum mange av kirkemedlemmene i Norge kan beskrives som "tradisjonskristne".
- Den viktigste grunnen til ikke å døpe barnet er at barnet skal få velge selv. Paradoksalt nok er dette også en viktig grunn til å døpe.
- Press fra partner er en viktig grunn til ikke å døpe. Spesielt de som har en partner med et annet livssyn opplever større press og døper i mindre grad enn de som har partner med samme livssyn.
- Veldig få har dårlige erfaringer med dåp. Faktorer knyttet til økonomi, tidspunkt og organisering av dåpen spiller en veldig liten rolle.

6 HOLDNINGER OG ERFARINGER KNYTTET TIL RELIGIØSE SEREMONIER

Nå som vi har kartlagt årsaker for å velge og ikke velge dåp, skal vi undersøke viktigheten av religiøse seremonier. Vi skal også studere hva slags erfaringer man har med dåp og hva som påvirker valget av fadder. Dette vil gi oss ytterligere kunnskap om hva slags betydning dåpen har for folk på Østre Romerike.

6.1 HOLDNINGER OG ERFARINGER KNYTTET TIL KIRKELIGE SEREMONIER

Vi har undersøkt i hvilken grad man velger å døpe barna sine og hvilke faktorer som påvirker dette valget. Men dåp er bare et av flere kirkelige ritualer. Vi skal nå ta et skritt tilbake og undersøke viktigheten av ulike religiøse seremonier. I Romerikeundersøkelsen ble respondentene spurt hvor viktig man syntes "det er å ha en kirkelig eller religiøs seremoni" ved markering av fødsel, giftermål og død. Det er verd å merke seg at en "religiøs seremoni" ikke trenger å være synonymt med en seremoni i regi av Den norske kirke. Det er nok grunn til å tro at det er kirkelige seremonier de fleste har i tankene da de svarte på dette spørsmålet, men vi må ta hensyn til at dette ikke trenger å være tilfelle når vi tolker disse svarene, som er oppsummert i Tabell 6.1.

Tabell 6.1 Viktigheten av kirkelige og religiøse seremonier. Prosent

	Fødsel	Giftermål	Dødsfall
Meget viktig	37,5	37,7	53,6
Viktig	32,5	31,1	33,5
Verken viktig eller uviktig	6,7	16,5	5,5
Ikke viktig	8,6	4,9	3,7
Ikke viktig i det hele tatt	14,7	9,8	3,7
Total	100	100	100

Kilde: Romerikeundersøkelsen, N = 163–164

Det vi ser er at det er klart viktigst å markere dødsfall. Giftermål og fødsel er mindre viktig. Likevel er det verd å merke seg at 69,9 prosent av kirkemedlemmene i Østre Romerike mener det er viktig eller meget viktig å markere en fødsel med en religiøs seremoni.

Det at det er mindre viktig å markere fødsel enn giftermål og dødsfall gjelder også for medlemmer av Den norske kirke nasjonalt (Tabell 6.2). Høeg og Gresaker (2015: 32) som har undersøkt denne tendensen, tolker disse forskjellene på denne måten:

En viktig forklaring kan ligge i de to livsbegivenhetenes ulike art: mens både døden og fødselen er livsomveltende hendelser som påkaller de store følelsene, henviser den ene til sorgen, fortvilelsen og smerten og den andre til gleden og lykken. Det første sørger man over, det andre feires. Dødens endelighet kan bidra til et ønske om en høytidelig markering som går innenfor rammen av det tradisjonelle og trygge, som en kirkelig gravferd kan representere. (...) Ved valg av dåp velger man dessuten samtidig trostilhørighet på vegne av en annen som ikke har dannet sitt livssynsmessige ståsted. I et samfunn preget av individualisering, kan dette oppleves som et valg man ikke er berettiget til å ta.

Disse betraktningene er i samsvar med det vi ser som en viktig grunn til ikke å døpe i kapittel 5: Det at barnet må få bestemme selv.

Tabell 6.2 Viktigheten av kirkelige og religiøse seremonier, hele landet. Prosent

	Fødsel	Giftermål	Dødsfall
Meget viktig	22,0	27,0	41,5
Viktig	31,7	34,3	38,0
Verken viktig eller uviktig	21,0	20,9	11,4
Ikke viktig	10,9	7,9	3,5
Ikke viktig i det hele tatt	14,4	9,9	5,6
Total	100	100	100

Kilde: TLU, N = 2872

Tabell 6.3 Viktigheten av kirkelige og religiøse seremonier: forskjeller mellom de som har døpt og ikke døpt. Prosent

		Viktig eller meget viktig	N
Fødsel	Døpt	81,2	133
	Ikke døpt	20,0*	30
Giftermål	Døpt	78,3	134
	Ikke døpt	26,7*	30
Dødsfall	Døpt	94,0	134
	Ikke døpt	56,7*	30

Kilde: Romerikeundersøkelsen

De i Østre Romerike som har valgt ikke å døpe barna sine mener også, som man kan forvente, at det er mindre viktig å markere fødsel med en religiøs seremoni (se Tabell 6.3). Bare 20,0 prosent av disse mener at dette er viktig eller meget viktig, mens det tilsvarende tallet for de som har døpt er 81,2 prosent. Det er interessant å merke seg at de som ikke har valgt å døpe også uttrykker mindre interesse for å markere giftermål og dødsfall kirkelig og religiøst. Alle disse forskjellene er statistisk signifikante. Samtidig ser vi de samme trenden som ovenfor, nemlig at giftermål og spesielt dødsfall blir tillagt større vekt enn dåp, både hos de som har døpt og de som ikke har døpt. 56,7 prosent av de kirkemedlemmene som har valgt ikke å døpe mener at det er viktig å markere dødsfall med en seremoni. Dette er likevel ikke mange i forhold til de 94,0 prosentene av de som har døpt som mener det samme. Disse tallene kan tolkes slik at det er ikke *spesielt* dåpen de som ikke har døpt synes er mindre viktig; de synes også det er mindre viktig å markere giftermål og dødsfall. Selv om de som ikke har døpt viser større oppslutning om giftermål og dødsfall enn dåp, er likevel oppslutningen generelt mye lavere, hvis man sammenligner med de som har døpt. Selv om dåpen er den minst viktige, har man en mer generell avstand til alle typer kirkelige seremonier. Man kan tenke seg at hvis et distansert medlem skal velge bort bare én av disse seremoniene, så er det dåpen som velges bort først, siden den er minst viktig – selv om den kanskje er *mest* viktig for kirken, siden det er dåpen som sikrer nye medlemmer. Teologisk sett skiller dåpen seg også fra vigsel, ved at dåp – men ikke vigsel – regnes som et sakrament av Den norske kirke.

6.2 ERFARINGER FRA DÅPSSEREMONIEN

I Østre Romerike oppga 83,2 prosent at de har døpt ett eller flere barn. De valgte å delta i en dåpsgudstjeneste og la barnet sitt bli døpt. Hvordan opplevde de dette? I Romerikeundersøkelsen ble respondentene spurt: "Hvordan vurderte du utbyttet av dåpsgudstjenesten da barnet/barna dine ble døpt?" Svarene på dette spørsmålet er oppsummert i Tabell 6.4 sammen med tilsvarende tall for hele landet.

Tabell 6.4 Erfaringer fra dåpsseremonien. Prosent

	Østre Romerike	Norge
Meget positiv	47,8	31,7
Stort sett positiv	37,0	54,4
Både og	13,8	13,1
Stor sett negativt	0,7	0,8
Meget negativt	0,7	0,0
Total	100	100
N	138	1315

Kilder: Romerikeundersøkelsen og Folkekirke 2000

Et tydelig funn er at veldig få har hatt negativ erfaringer med dåpsseremonien. Dette gjelder også på landsbasis. I Folkekirkeundersøkelsen (Høeg, Hegstad, Winsnes 2000) samlet man inn svar fra 1315 medlemmer av Den norske kirke. Bare én av disse 1315 oppga å ha hatt en "meget negativ" erfaring.

På den andre siden av spekteret oppgir 47,8 i Østre Romerike at de hadde et "meget positivt" utbytte og 37,0 prosent at de hadde et "stort sett positivt" utbytte av dåpsgudstjenesten da eget/egne barn ble døpt. Dette er høye tall og viser at dåpsseremonien fremstår som noe positivt for de aller fleste. Dette gjør det vanskelig å tenke at selve dåpsseremonien er en sterk faktor som påvirker folk til ikke å velge dåp. I forrige kapittel kunne vi også fastslå at bare 6,5 prosent oppga "dårlig erfaring med dåp i kirken" som en viktig grunn til at de valgte ikke å døpe (se Tabell 5.2). Blant de som ikke har valgt dåp, svarer bare 20,0 prosent at det er viktig eller meget viktig å markere fødsel med en seremoni (Tabell 6.3). Det er likevel vanskelig å tro at disse skulle ha radikalt mer negative erfaringer med selve dåpsseremonien, og at dette er en viktig grunn for at de ikke synes dåp er viktig.

På den andre siden er det tross alt 37,0 prosent som svarte at seremonien bare "stort sett" var positivt, og 13,8 prosent som mente utbyttet var "både og". Datamaterialet fra Romerikeundersøkelsen gir ikke noe grunnlag for å vite hva man eventuelt er mindre fornøyd med. En kvalitativ undersøkelse kan gi en pekepinn på hvordan noen foreldre opplever dåpsseremonien. Høeg (2009: 133) har blant annet undersøkt dette, og mener at foreldrene i denne undersøkelsen i stor grad er fornøyd med dåpsseremonien. Den oppleves som trygg og velkjent. Praktiske forstyrrelser, slik som urolige dåpsbarn, ødelegger ikke for opplevelsen. Det som kan virke forstyrrende er en prest eller en liturgi som virker fremmed eller gammeldags i forhold til foreldrenes forventninger. Likevel beskriver Høeg først og fremst foreldrene som tilfreds med seremonien. Det er nok også slik at det som kan være positivt for noen foreldre kan være negativt for andre, og motsatt.

6.3 VALG AV FADDER

Navnefester i regi av andre livssyn kan også inneholde en fadderordning. Tidligere hadde for eksempel Human-Etisk forbund en fadderordning, men denne er nå avviklet. Fadderskap er nok en rolle og en relasjon som for de fleste først og fremst er knyttet til kristen dåp (Høeg og Gresaker 2015a: 109). Fadderordningen har et kirkelig opphav og er nok tydeligst definert i relasjon til kristen dåp. Dåpen er en unik mulighet til at barnet får en relasjon med andre mennesker, fadderne, som det ellers ikke ville fått. 60,9 prosent av informantene i Østre Romerike oppga også at det at barnet skulle få fadder var en viktig eller meget viktig grunn til at de valgte å døpe (se Tabell 5.1). Vi skal nå se hva foreldrene vektla da de valgte fadder. Tabell 6.5 inneholder informasjon om dette.

Tabell 6.5 Grunner som påvirket valg av fadder, prosent som har svart meget viktig og viktig

	Østre Romerike	Norge
At fadderen var et godt forbilde	91,9	78,7
At fadderen var en venn	75,4	79,1
At fadderen kan ta omsorg for barnet ved dødsfall	73,2	78,4
At fadderen var en slektning	71,2	65,7
At fadderen var medlem av kirken	31,3	47,3
At fadderen var en troende	21,7	28,4
At fadderen kunne hjelpe til med en kristen oppdragelse	20,0	30,6
N	103–111	1178–260

Kilder: Romerikeundersøkelsen og Folkekirke 2000

Grunnene deler seg ganske tydelig i to: Viktige grunner er at fadderen et godt forbilde, en venn, at fadderen kan ta omsorg ved dødsfall, og at fadderen er en slektning. De tre minst viktige er grunner knyttet til kirke og tro. Det er lite viktig at fadderen er medlem av kirken, og omtrent bare to av ti mener at det er viktig at fadderen er troende og kan hjelpe til med en kristen oppdragelse. Det at det trosmessige er lite viktig korresponderer med de grunnene til å velge dåp vi så i forrige kapittel. Hverken ved valg av dåp eller ved valg av fadder er trosbaserte grunner sentrale. Når det gjelder fadder, er det fadderens personlig egenskaper og tilknytning til familien som er viktig. Dessuten er det viktig for 73,2 prosent at fadderen skal kunne ta omsorg i forbindelse med dødsfall. Høeg (2009: 292) skriver at i en tid preget av flere skilsmisses og større bredde i familieformer kan fadderskapet muligens få økt betydning: Fadderen kan spille en rolle, ikke bare i forbindelse med dødsfall, men også som "medforelder" i en tid hvor mer fleksible familiekonstellasjoner er blitt mer vanlig. Dåpen gir faddere, noe som for mange er en viktig grunn til å velge dåp. Høeg og Gresaker (2015: 39) viser dessuten at det er de yngste kirkemedlemmene som legger størst vekt på fadderskapet.

Hovedpunkter

- Både i Østre Romerike og nasjonalt er det viktigere for kirkemedlemmer å markere dødsfall enn fødsel og giftermål. Likevel mener 69,9 prosent av respondentene på Østre Romerike at det er viktig å markere fødsel med en seremoni.
- De som har valgt ikke å døpe synes også at det er lite viktig å markere fødsel med en seremoni. De synes også de er mindre viktig å markere giftermål og dødsfall.

- Nesten ingen har hatt negative erfaringer med dåp, og folks erfaringer med dåpsseremonier er stort sett meget positive.
- Når man velger fadder, vektlegger majoriteten fadderens tilknytning til familien og personlige egenskaper. Dessuten er det viktig for mange at fadderen kan dra omsorg for barnet, hvis foreldre faller fra. Det er mindre viktig at fadderen er medlem av kirken, er troende og kan hjelpe til med en kristen oppdragelse.

7 RELIGIØS TILKNYTNING, KIRKELIG AKTIVITET OG RELIGIØSE FORESTILLINGER PÅ ØSTRE ROMERIKE

I dette kapitlet skal vi kartlegge hva slags tilknytning respondentene på Østre Romerike har til Den norske kirke, og vi skal beskrive deres religiøse forestillinger. Dette vil gi et bilde av religiøsitet og religiøs praksis i prostiet. Siden dåp er teamet for denne rapporten, skal vi også se på sammenhengene mellom religiøsitet og dåp, ved å undersøke hvordan de som har valgt å døpe skiller seg fra de som ikke valgte dåp.

7.1 TILKNYTNING TIL DEN NORSKE KIRKE PÅ ØSTRE ROMERIKE

Alle respondentene i Romerikeundersøkelsen er medlemmer av Den norske kirke, og de ble spurt om de trodde de fortsatt ville være medlem om fem år (se Tabell 7.1).

Tabell 7.1 Holdninger til medlemskap i Den norske kirke

	Østre Romerike	Medlemmer som har døpt	Medlemmer som ikke har døpt
Ja	74,4	84,3	27,6*
Ja, kanskje	18,9	12,7	48,3*
Nei	6,7	3,0	24,1*
Total	100	100	100
N	164	134	29

Kilde: Romerikeundersøkelsen

Tre av fire mener de vil fortsette å være medlem, bare 6,7 prosent svarer nei, mens 18,9 prosent svarer "ja, kanskje". Det aller fleste er med andre ord innstilt på videre medlemskap i kirken – men tallene endrer seg, hvis vi kun ser på de som ikke har valgt dåp. Bare 27,6 prosent av disse svarer sikkert at de vil fortsette å være medlemmer. Halvparten svarer "ja, kanskje", mens én av fire svarer at de ikke vil fortsette å være medlem. Tabellen viser tydelig at de som har valgt ikke å døpe er betraktelig mer usikre og avvisende til fortsatt medlemskap.

Informantene ble også spurt om hva de vektla som viktige grunner for å være medlem av Den norske kirke (se Tabell 7.2). Både på Østre Romerike og i Norge er de viktigste grunnene at man ønsker å benytte kirkens tilbud, at man selv er døpt, og at man vil støtte opp om en kristen kulturarv. Hvis vi sammenligner de som har døpt og ikke døpt på Østre Romerike, ser vi at de som ikke har døpt vektlegger alle grunner til å være medlem i mindre grad (og de fleste av disse forskjellene er statistisk signifikante). Vi ser tydelig at de som har valgt ikke å døpe har et mer distansert forhold til kirken. De har mindre sterke grunner for sitt medlemskap og mange av dem er altså også i tvil om de kommer til å fortsette å være medlemmer.

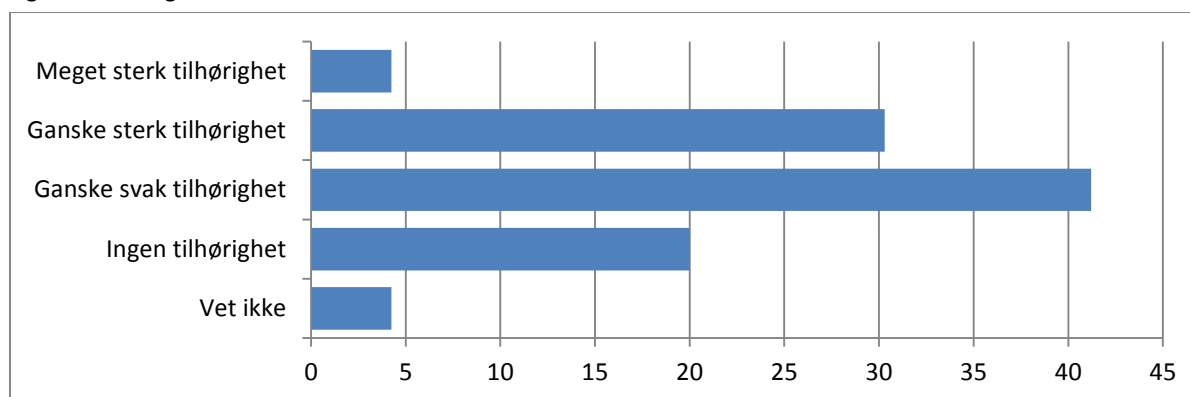
Tabell 7.2 Grunner til å være medlem av den norske kirke. Prosent

	Østre Romerike	Medlemmer som har døpt	Medlemmer som ikke har døpt	Norge
Jeg er døpt	70,3	78,4	33,3*	65,7
Kirkens tilbud	75,9	82,6	44,8*	62,3
Opptatt av religiøse spørsmål	27,4	29,3	16,7	22,7
Føler tilhørighet	52,1	58,2	23,3*	38,7
Ingen gode alternativ	40,5	45,9	17,2*	33,1
Har ikke tenkt over medlemskap	31,1	31,3	27,6	28,2
Har en kristen tro	40,5	46,6	13,8*	35,0
Viktig som norsk statsborger	54,9	63,9	13,3*	45,2
Støtte opp om kristen kulturarv	64,9	74,6	20,0*	52,3
N	161-165	131-134	29-30	2909

Kilder: Romerikeundersøkelsen og TLU

7.2 FORHOLD TIL LOKAL MENIGHET OG KIRKELIG AKTIVITET

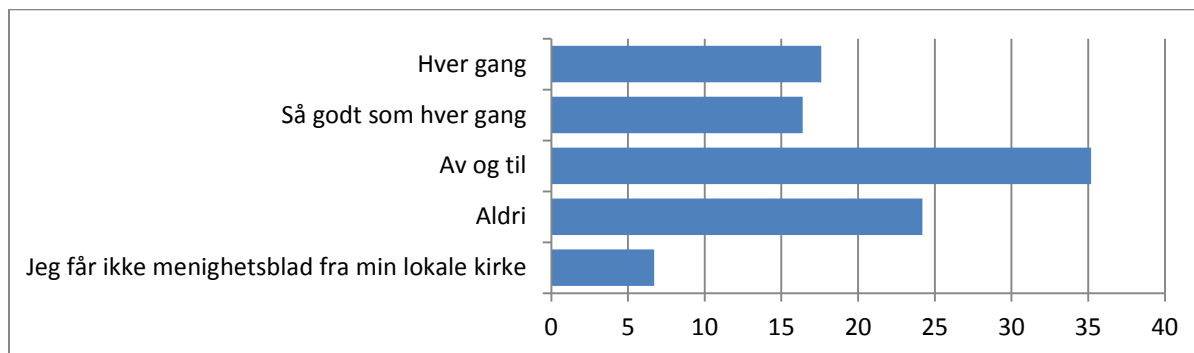
I denne delen skal vi undersøke respondentenes forhold til sin lokale menighet og i hvilken grad de har aktiv kontakt med kirken. Disse forholdene er ikke direkte knyttet til oppslutning om dåp, men vil gi interessant kunnskap om det religiøse landskapet i prostiet.

Figur 7.1 Tilhørighet til lokal kirke. Prosent

Kilde: Romerikeundersøkelsen, N = 165

I hvilken grad føler respondentene tilhørighet til sin lokale kirke? Her er det ganske jevn spredning i svarene (se Figur 7.1). 20,0 prosent svarer at de føler ingen tilhørighet, 41,2 prosent ganske svak tilhørighet, mens 30,3 prosent har ganske sterk tilhørighet. 4,2 prosent svarer at det har meget sterk tilhørighet, og samme antall svarer at de ikke vet.

Figur 7.2 Leser du menighetsbladet i din lokale kirke? Prosent

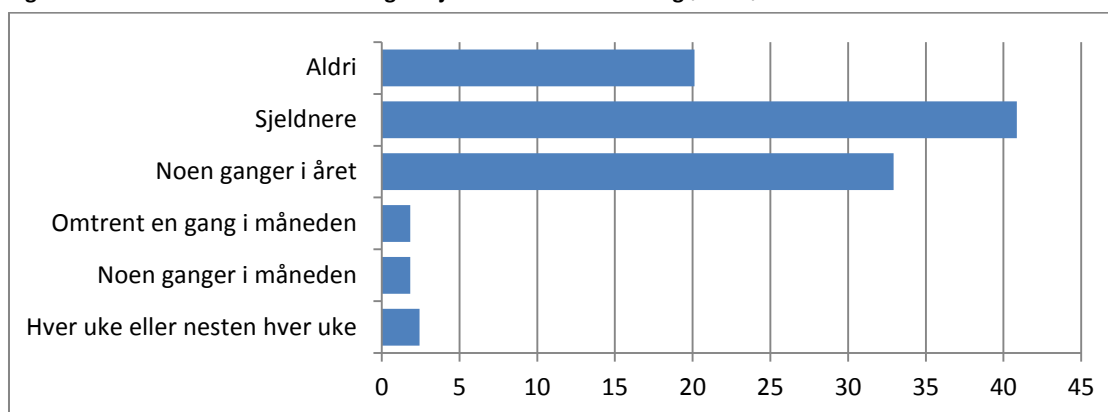

Kilde: Romerikeundersøkelsen, N = 165

Hvis vi undersøker omfanget av kirkelige aktiviteter, ser vi for det første at majoriteten leser menighetsbladet fra den lokale kirken, selv (se Figur 7.2) om 35,2 prosent sier det gjør det bare "av og til". 24,2 prosent svarer at de aldri leser menighetsbladet, og 6,7 prosents svarer at de ikke får blad.

Når det gjelder det å stemme ved menighetsrådvalg, så svarer ganske nøyaktig halvdelen at de har stemt og den andre halvdelen at de ikke har stemt (se appendiks 1, spørsmål 7). Dette er en høy stemmeandel. Siden respondentene kan ha hatt mulighet til å stemme ved flere menighetsrådvalg, er ikke disse tallene direkte sammenlignbare med det vi vet om oppslutning om disse valgene. Det at halvparten sier at har stemt er likevel høyt, når man tar i betraktning at respondentene i undersøkelsen er ganske unge og at oppslutningen til menighetsrådvalget i 2015 var 15,7 prosent på landsbasis og 14,0 prosent i Borg bispedømme (Holberg, Mortensen og Botvar 2016: 52).

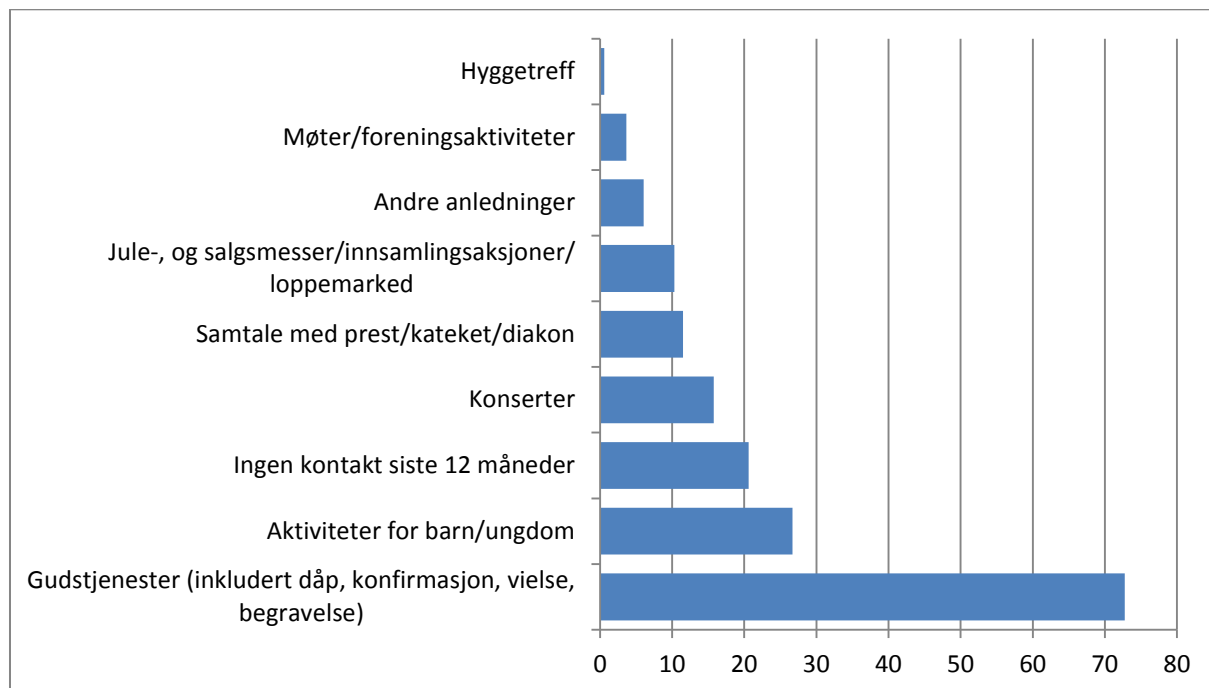
Figur 7.3 Hvor ofte er du til stede ved gudstjenester eller andre religiøse møter? Prosent

Kilde: Romerikeundersøkelsen, N = 165

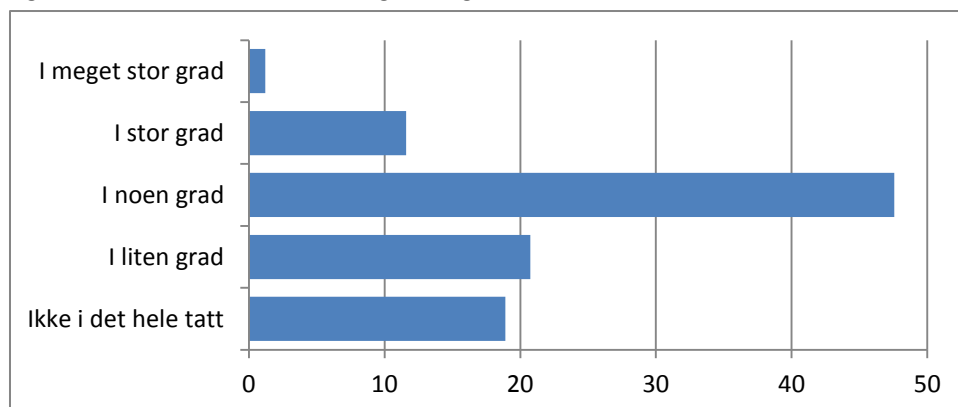
Når vi undersøker i hvilken grad respondentene er til stede ved gudstjenester og religiøse møter, ser vi at veldig få, til sammen bare 6,0 prosent, svarer at de deltar én gang i måneden eller oftere. 32,7 prosent svarer at de er til stede "noen ganger i året", og 40,6 prosent svarer "sjeldnere". 20,0 prosent sier at de aldri deltar ved gudstjenester og religiøse møter.

Figur 7.4 Kontakt med Den norske kirke de siste tolv måneder. Prosent

Kilde: Romerikeundersøkelsen, N = 165

Figur 7.5 Bør kirken invitere til kirkelige arrangementer? Prosent

Kilde: Romerikeundersøkelsen, N = 164

Respondentene ble spurt hva slags type kontakt man har hatt med Den norske kirke de siste tolv månedene. Her kunne man krysse av på flere svar (se Figur 7.4). Den klart mest vanlige formen for kontakt er deltagelse ved gudstjenester: 72,7 prosent av respondentene svarer at de har vært til stede ved en gudstjeneste de siste tolv månedene. Omtrent én av fire har også deltatt i aktiviteter for barn og ungdom. Det at dette er den nest vanligste formen for kontakt må ses i sammenheng med at undersøkelsen ble sendt ut til respondenter med små barn. Videre har 15,8 prosent vært på kirkekonserter, 11,5 prosent har hatt en samtale med prest, kateket eller diakon, og 10,3 prosent har deltatt på messe, innsamlingsaksjon eller loppemarked. 20,6 prosent svarer at de ikke har hatt noen kontakt med kirken de siste tolv månedene.

I hvilken grad ønsker man at kirken skal ta direkte kontakt for å invitere til kirkelige arrangementer? Her er meningene delte (se Figur 7.5). Majoriteten (47,6 prosent) svarer "i noen grad". 20,6 prosent svarer "i liten grad" og 18,8 prosent ønsker ingen kontakt. 12,8 prosent ønsker at kirken i stor eller meget stor grad bør ta kontakt.

7.3 RELIGIØSE FORESTILLINGER OG OPPSLUTNING OM DÅP

Etter denne kartleggingen av kirkelig aktivitet og hvordan man forholder seg til den lokale kirken, skal vi nå undersøke religiøse forestillinger og sammenhengen mellom religiøse forestillinger og valg av dåp.

Som vi har sett, så er det at man har en kristen tro og er opptatt av religiøse spørsmål, blant de minst viktige grunnene for å være medlem av Den norske kirke (se Tabell 7.2), både på Østre Romerike og i Norge. Kirken er likevel en religiøs organisasjon knyttet til tro og teologi. Det er i seg selv interessant å undersøke hva slags religiøse forestillinger medlemmene i prostiet har. Dessuten skal vi se om det er forskjeller i tro mellom de som har døpt og de som ikke har valgt å døpe. Vi skal derfor undersøke forestillinger knyttet til egen tro, Gud, Jesus og døden.

Tabell 7.3 Egen religiøsitet. Prosent som har valgt ulike alternativ

	Østre Romerike	Medlemmer som har døpt	Medlemmer som ikke har døpt
Jeg regner meg som bekjennende kristen	12,3	14,3	3,4*
Jeg regner meg som kristen, men ikke bekjennende kristen	42,6	48,1	17,2*
Jeg har en tro, men regner meg ikke som kristen	15,5	14,3	20,7
Jeg tilhører en annen religion enn kristendommen	0,0	0,0	0,0
Jeg har ingen religiøs tro	21,6	15,0	51,8*
Vet ikke	8,0	8,3	6,9
Total	100	100	100
N	162	133	29

Kilde: Romerikeundersøkelsen

I Tabell 7.3. ser vi at i prostiet regner 12,3 prosent seg som bekjennende kristne, mens 42,6 regner seg som kristne. Hvis vi sammenligner de som har døpt og de som ikke har døpt, ser vi enda en gang tydelige forskjeller mellom disse gruppene. Langt færre av de som ikke har valgt dåp, regner seg som kristne, og halvparten av dem sier at de ikke har en religiøs tro. Til sammenligning sier bare 15,0 prosent av de som har døpt at ikke har noen religiøs tro.

Tabell 7.4 Forestillinger om Gud. Prosent som har valgt ulike alternativ

	Østre Romerike	Medlemmer som har døpt	Medlemmer som ikke har døpt
Jeg tror ikke på Gud	15,3	13,3	24,1
Jeg vet ikke om det finnes noen Gud, og jeg tror ikke at det er noen måter å finne det ut på	19,1	14,8	37,9*
Jeg tror ikke på noen personlig Gud, men jeg tror det finnes en høyere makt av et eller annet slag	23,6	23,4	24,1
Jeg tror nok på Gud enkelte ganger, men andre ganger gjør jeg det ikke	10,8	12,5	3,5*
Selv om jeg er i tvil, føler jeg at jeg tror på Gud	19,1	22,7	3,5*
Jeg tror at Gud virkelig finnes, og det er jeg ikke i tvil om	12,1	13,3	6,9
Total	100	100	100
N	157	128	29

Kilde: Romerikeundersøkelsen

Tabell 7.5 Forestillinger om Jesus. Prosent som har svart passer godt og passer delvis

	Østre Romerike	Medlemmer som har døpt	Medlemmer som ikke har døpt
Jesus var et godt menneske og en uvanlig sterk personlighet	78,9	80,5	71,4
Jesus er min frelser, som døde for mine synder	37,6	43,4	11,1*
Jesus viste oss mennesker at Gud er kjærlig	55,4	61,2	29,6*
Det er usikkert om Jesus overhodet har levd	28,4	24,2	46,4*
N	148–156	120–128	27–28

Kilde: Romerikeundersøkelsen

I Romerikeundersøkelsen ble man spurt om å velge det utsagnet som best gir uttrykk for hva man tror om Gud (se Tabell 7.4). Vi ser at de som ikke har valgt dåp i større grad ikke tror på Gud og ikke tror det er mulig å vite om Gud eksisterer. De er også mer usikre på om Jesus har levd (se Tabell 7.5), og er i mindre grad enige i at Jesus døde for menneskenes synder og viser oss at Gud er kjærlighet. Til slutt ser vi at de også i signifikant større grad ikke tror på et liv etter døden (se Tabell 7.6).

Det er med andre ord klare skiller mellom medlemmene som har valgt å døpe og ikke døpe, og disse skillene gjelder både tilknytning til kirken og religiøse forestillinger. De som ikke har valgt dåp har færre grunner til å være medlem av kirken og er mer usikre på om det skal fortsette å være medlemmer. Samtidig beskriver færre av disse medlemmene seg selv som kristne og de har et distansert eller avisende syn på sentrale kristne forestillinger, slik som Gud, Jesus og troen på et liv etter døden.

Tabell 7.6 Forestillinger om døden. Prosent som har valgt ulike alternativ

	Østre Romerike	Medlemmer som har døpt	Medlemmer som ikke har døpt
Jeg tror ikke at det finnes et liv etter døden	18,2	14,1	37,1*
Jeg tror at det finnes noe etter døden, men jeg vet ikke hva	50,7	52,0	44,4
Jeg tror at vi kommer til Gud og får leve hos ham sammen med alle de andre døde	5,8	7,1	0,0*
Jeg tror at vi enten blir frelst eller fortapt	6,5	7,1	3,7
Jeg tror at vi blir født til stadig nye liv her på jorda	2,6	1,6	7,4
Vet ikke	16,2	18,1	7,4
Total	100	100	100
N	154	127	27

Kilde: Romerikeundersøkelsen

Hovedpunkter

- På Østre Romerike svarer tre av fire utvetydig "ja" på at de vil fortsette å være medlemmer av Den norske kirke, men blant de som ikke har valgt dåp svarer bare 27,6 prosent det samme.
- På Østre Romerike og i Norge er de viktigste grunnene til å være medlem av Den norske kirke at man ønsker å benytte kirkens tilbud, at man selv er døpt og at man vil støtte opp om kristen kulturarv. De som ikke har døpt er mer usikre på sitt medlemskap, og har også færre grunner for å være medlem.
- Blant respondentene er det stor variasjon i hvilken grad de føler tilknytning til sin lokale kirke. Likevel sier omtrent én av tre at de føler ganske sterk eller meget sterk tilhørighet.
- Bare 6,0 prosent av informantene svarer at de går i kirken én gang i måneden eller oftere. Hvis man har kontakt med kirken, er den vanligste formen for kontakt gudstjenesten.
- Majoriteten av respondentene har religiøse forestillinger. 54,9 prosenter av informantene regner seg selv som kristne. Bare 15,4 prosent sier at de ikke tror på Gud, 28,4 prosent er usikre på om Jesus har levd, og 18,2 prosent tror ikke på et liv etter døden.
- De som har valgt ikke å døpe skiller seg ut ved at de i signifikant mindre grad deler disse religiøse forestillingene.

8 KONKLUSJON.

Utgangspunktet for denne rapporten er at det norske religiøse landskapet er i endring og at Den norske kirke opplever stadig mindre oppslutning. Et uttrykk for dette er nedadgående dåpstall, noe som er spesielt kritisk for kirken, siden dåpen er det som sikrer nye medlemmer. For Den norske kirke er det viktig å få kunnskap om hva som former disse prosessene, slik at man kan ta informerte valg. Det er fortsatt mye vi ikke vet om hva som gjør at noen fortsatt velger å døpe barna sine, mens andre ikke gjør det. Dette gjelder ikke minst på det lokale plan. Denne rapporten bidrar til å fylle dette kunnskapshullet. Ved hjelp av Romerikeundersøkelsen har vi nå et bedre bilde av hva som kjennetegner kirkemedlemmer på Østre Romerike som nylig måtte ta valget mellom å døpe eller ikke døpe. Innledningsvis beskrev vi fire problemstillinger denne rapporten skulle svare på. Disse svarene kan nå oppsummeres.

Spørsmål 1. Hva er omfanget av dåp på Østre Romerike og hvordan har dette endret seg siden århundreskiftet?

Målt i prosent døde av antall fødte har det vært en dramatisk nedgang fra 2001 til 2015 i Østre Romerike prosti. Dette reflekterer en lignende nedgang på landsbasis. I Norge i 2001 ble 81,4 prosent døpt, mens i 2015 var tallet 57,8 prosent. En lignende nedgang ser man i de fire kommunene i Østre Romerike (se tabell 4.1). Denne nedgangen kan ha flere grunner, slik som innvandring. Fra kirkens ståsted er det spesielt viktig å undersøke i hvilken grad kirkemedlemmer doper sine barn. Vi har pålitelige tall om dette fra og med 2010. Også da ser man en nedgang. I Østre Romerike i 2010 ble 82,7 av alle toåringer døpt som hadde minst en forelder som var medlem av Den norske kirke. Det tilsvarende tallet i 2015 var 79,5 prosent. Det er likevel viktig å merke seg at dette tallet er noe høyere enn landsgjennomsnittet (77,0) og høyere enn for Borg bispedømme (72,9 prosent). Oppslutning om dåp i Østre Romerike er altså ikke lav, hvis man sammenligner nasjonalt og regionalt.

Spørsmål 2. Hvordan vektlegges ulike grunner til å døpe og til ikke å døpe?

Hvis man skal forstå oppslutning om dåp, er det viktig å studere hva slags grunner foreldre vektlegger når de tar dåpsvalget. Romerikeundersøkelsen viser at de viktigste grunnene for å døpe er tradisjonsbaserte grunner, slik som at dåpen er en fin tradisjon, at det er vanlig i familien og at det er en vakker høytidelighet. Andre viktige grunner er at barnet skal få bedre mulighet til å ta valg senere i livet, at det skal bli en del av kirken, og at man ønsker fadder. Mindre viktige for de fleste er grunner knyttet til tro og dåpsteologi. De minst viktige grunnene er at man har opplevd press fra partner eller familie.

Når det gjelder de som har valgt ikke å døpe, er de viktigste grunnene for dette at man ville gi barnet mulighet til å velge selv, at man opplevde press fra partner, at man har liten tilknytning til kirken og at man ikke er troende. Dårlig erfaring med dåp og faktorer knyttet til økonomi, tidspunkt og organisering av dåpen spiller en meget liten rolle. For veldig få var dette viktige grunner til ikke å velge dåp.

Spørsmål 3. Hvilke erfaringer og holdninger har man til kirkelige seremonier og til valg av faddere?

På Østre Romerike er det viktigere for kirkemedlemmer å markere dødsfall enn dåp og bryllup. 87,2 prosent av respondentene mener at det er viktig eller meget viktig å markere et dødsfall med en kirkelig eller religiøs seremoni. 68,9 prosent mener det samme om giftermål, og 69,9 prosent mener dette om fødsel. De som har valgt ikke å døpe synes generelt kirkelige og religiøse seremonier er mindre viktig. Ikke overraskende mener de at det minst viktig å markere en fødsel. Bare 20,0 prosent av disse mener det er viktig å markere en fødsel med en kirkelig eller religiøs seremoni.

Likevel er det ikke slik at dårlige erfaringer med dåp er en viktig grunn til å velge bort dåp. Og blant de som har valgt å døpe, har de aller fleste hatt en positiv erfaring med dåpsseremonien.

Når man velger fadder vektlegger majoriteten fadderens tilknytning til familien og personlige egenskaper. Dessuten er det viktig for mange at fadderens kan dra omsorg for barnet, hvis foreldrene faller fra. For de fleste er det mindre viktig at fadderens er medlem av kirken, er troende eller kan hjelpe til med en kristen oppdragelse.

Spørsmål 4. Hva slags tilknytning opplever folk på Østre Romerike til Den norske kirke og sin lokale menighet, hva slags kirkelige aktiviteter deltar de i, og hvilke religiøse forestillinger har de?

De fleste av respondentene tror de kommer til å fortsette å være medlemmer av Den norske kirke. Tre av fire svarer utvetydig "ja" på at de vil fortsette som medlemmer. De viktigste grunnene til medlemskap er man ønsker å benytte kirkens tilbud, at man selv er døpt og at man vil støtte opp om kristen kulturarv. De som ikke har døpt er mer usikre på sitt medlemskap, og har også færre grunner for å være medlem. Blant respondentene er det stor variasjon i hvilken grad de føler tilknytning til sin lokale kirke. Likevel sier omtrent én av tre at de føler ganske sterk eller meget sterk tilhørighet. Bare 6,0 prosent av informantene svarer at de går i kirken én gang i måneden eller oftere. Den vanligste formen for kontakt med kirken er gudstjenesten. Majoriteten av respondentene har religiøse forestillinger. 54,9 prosent av informantene regner seg selv som kristne. Bare 15,4 prosent sier at de ikke tror på Gud, 28,4 er usikre på om Jesus har levd, og 18,2 prosent tror ikke på et liv etter døden. De som har valgt ikke å døpe skiller seg ut ved at de i mindre grad har religiøse forestillinger.

Målet for rapporten har vært å tegne et bilde av kirkelige og religiøse aktiviteter, erfaringer og forestillinger i Østre Romerike prosti med et spesielt fokus på oppslutning om dåp. Vi har sett at oppslutningen om dåp og Den norske kirke fortsatt er stor på Østre Romerike. Samtidig er det en del kirkemedlemmer som opplever liten tilknytning til kirken og som velger ikke å døpe barna sine. Dessuten er trenden, både på Romerike og nasjonalt, en sakte men sikker nedgang i andelen som doper barna sine. For Den norske kirken er dette en utfordring, og kirken har som målsetning å utvikle tiltak som kan opprettholde oppslutningen om dåp. Denne rapporten danner et kunnskapsgrunnlag for kirkens eget arbeid, samtidig som at den gir kunnskap om dyptgripende endringer i det religiøse landskapet.

9 LITTERATURLISTE

- Botvar, Pål Ketil. 2010. "Endringer i nordmenns religiøse liv." I *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*, redigert av Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt, 11–24. Oslo: Universitetsforlaget.
- Botvar, Pål Ketil, Pål Repstad og Olaf Agedal. 2010. "Regionaliseringen av norsk religiøsitet." I *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*, redigert av Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt, 44–59. Oslo: Universitetsforlaget.
- Botvar, Pål Ketil og Jan-Olav Henriksen. 2010. "Mot en alternativreligiøs revolusjon." I *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*, redigert av Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt, 60–80. Oslo: Universitetsforlaget.
- Furseth, Inger. 2015. "Et religiøst landskap i endring 1988–2013." I *Religionens tilbakekomst i offentligheten? Religion, politikk, medier, stat og sivilsamfunn i Norge siden 1980-tallet*, redigert av Inger Furseth, 21–37. Oslo: Universitetsforlaget.
- Giddens, Anthony. 1991. *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
- Holberg, Sunniva E. og Ånund Brottveit. 2014. *Tilstandsrapport for Den norske kirke 2014*. KIFO Notat 2014: 2. Oslo: KIFO.
- Holberg, Sunniva E., Bjarke Schönwandt Mortensen og Pål Ketil Botvar. 2016. *Polarisering og kontinuitet. En analyse av kirkevalget 2015*. KIFO Rapport 2016: 1. Oslo: KIFO.
- Høeg, Ida Marie, Harald Hegstad og Ole Gunnar Winsnes. 2000. *Folkekirke 2000. En spørreundersøkelse blant medlemmer av Den norske kirke*. Oslo: Stiftelsen Kirkeforskning.
- Høeg, Ida Marie. 2008. "Velkommen til oss". *Ritualisering av livets begynnelse*. Doktorgradsavhandling. Universitetet i Bergen.
- Høeg, Ida Marie. 2011. "Kjønn og folkelig dåpsteologi." *Din: Tidsskrift for religion og kultur* 12(1–2): 65–80.
- Høeg, Ida Marie og Ann Kristin Gresaker. 2015a. *Når det rokkes ved tradisjon og tilhørighet. Nedgang i oppslutning om dåp i Oslo bispedømme*. KIFO Rapport 2015: 2. Oslo: KIFO.
- Høeg, Ida Marie og Ann Kristin Gresaker. 2015b. "Når det rokkes ved tradisjon og tilhørighet. Perspektiver på nedgangen i oppslutning om dåp." *Luthersk kirketidende* 150(18): 427–429.
- Klemmetsby, Svend. 2015. "Hvorfor de valgte bort dåpen." *Luthersk kirketidende* 150(18): 430–434.
- Repstad, Pål. 2000. *"Religiøst liv i det moderne Norge: et sosiologisk kart."* Kristiansand: Høgskoleforlaget Nordic Academic Press.
- Schmidt, Ulla. 2010. "Norge: et religiøst pluralistisk samfunn?" I *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*, rediger av Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt, 25–43. Oslo: Universitetsforlaget.
- Taylor, Charles. 1992. *The Ethics of Authenticity*. Cambridge: Harvard University Press.

APPENDIKS 1

FREKVENSOVERSIKTER OVER ALLE SPØRSMÅLENE I ROMERIKEUNDERSØKELSEN

Spørsmål 1. Hvilken vekt tillegger du følgende grunner for å være medlem av Den norske kirke?

Svar 1.1. Jeg er døpt i kirken

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	52	31,5	31,5
	Viktig	64	38,8	38,8
	Verken viktig eller uviktig	24	14,5	14,5
	Ikke viktig	10	6,1	6,1
	Ikke viktig i det hele tatt	15	9,1	9,1
	Total	165	100,0	100,0

Svar 1.2. Jeg vil ha rett til å benytte meg av kirkens tilbud skulle jeg ønske det

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	9	5,5	5,5
	Viktig	36	21,8	22,0
	Verken viktig eller uviktig	59	35,8	36,0
	Ikke viktig	36	21,8	22,0
	Ikke viktig i det hele tatt	24	14,5	14,6
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Svar 1.3. Jeg føler tilhørighet til kirken

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	28	17,0	17,0
	Viktig	58	35,2	35,2
	Verken viktig eller uviktig	39	23,6	23,6
	Ikke viktig	25	15,2	15,2
	Ikke viktig i det hele tatt	15	9,1	9,1
	Total	165	100,0	100,0

Svar 1.4. Jeg synes ikke det finnes noe godt alternativ til Den norske kirke

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	23	13,9	14,1
	Viktig	43	26,1	26,4
	Verken viktig eller uviktig	59	35,8	36,2
	Ikke viktig	11	6,7	6,7
	Ikke viktig i det hele tatt	27	16,4	16,6
	Total	163	98,8	100,0
	Ikke svart	2	1,2	
Total		165	100,0	

Svar 1.5. Jeg har ikke tenkt noe større over mitt medlemskap

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	8	4,8	5,0
	Viktig	42	25,5	26,1
	Verken viktig eller uviktig	67	40,6	41,6
	Ikke viktig	21	12,7	13,0
	Ikke viktig i det hele tatt	23	13,9	14,3
	Total	161	97,6	100,0
	Ikke svart	4	2,4	
Total		165	100,0	

Svar 1.6. Jeg har en kristen tro

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	25	15,2	15,3
	Viktig	41	24,8	25,2
	Verken viktig eller uviktig	43	26,1	26,4
	Ikke viktig	29	17,6	17,8
	Ikke viktig i det hele tatt	25	15,2	15,3
	Total	163	98,8	100,0
	Ikke svart	2	1,2	
Total		165	100,0	

Svar 1.7. Som norsk statsborger er det naturlig å være medlem av Den norske kirke

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	32	19,4	19,5
	Viktig	58	35,2	35,4
	Verken viktig eller uviktig	31	18,8	18,9
	Ikke viktig	17	10,3	10,4
	Ikke viktig i det hele tatt	26	15,8	15,9
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Svar 1.8. Jeg vil støtte opp om den kristne kulturarv

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	43	26,1	26,1
	Viktig	64	38,8	38,8
	Verken viktig eller uviktig	30	18,2	18,2
	Ikke viktig	10	6,1	6,1
	Ikke viktig i det hele tatt	18	10,9	10,9
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 2. Tror du at du kommer til å være medlem av Den norske kirke om 5 år?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ja	122	73,9	74,4
	Ja, kanskje	31	18,8	18,9
	Nei	11	6,7	6,7
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 3. Har du venner som tilhører et annet livssyn/trossamfunn eller en annen religion enn deg?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ja	133	80,6	81,1
	Nei	17	10,3	10,4
	Vet ikke	14	8,5	8,5
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 4. Tilhører din samboer/ektefelle/kjæreste et annet livssyn/trossamfunn enn deg selv?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ja	27	16,4	16,4
	Nei	132	80,0	80,0
	Har ikke samboer/ektefelle/kjæreste	6	3,6	3,6
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 5. Leser du menighetsbladet til din lokale kirke?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Hver gang	29	17,6	17,6
	Så godt som hver gang	27	16,4	16,4
	Av og til	58	35,2	35,2
	Aldri	40	24,2	24,2
	Jeg får ikke menighetsblad fra min lokale kirke	11	6,7	6,7
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 6. I hvilken grad føler du tilhørighet til din lokale kirke?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ingen tilhørighet	33	20,0	20,0
	Ganske svak tilhørighet	68	41,2	41,2
	Ganske sterk tilhørighet	50	30,3	30,3
	Meget sterk tilhørighet	7	4,2	4,2
	Vet ikke	7	4,2	4,2
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 7. Har du noen gang stemt vet et menighetsrådsvalg?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ja	82	49,7	49,7
	Nei	81	49,1	49,1
	Vet ikke	2	1,2	1,2
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 8. Har du vært i kontakt med Den norske kirke i løpet av de siste 12 måneder i forbindelse med...**Svar 8.1. Konserter**

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	139	84,2	84,2
	Kryss	26	15,8	15,8
	Total	165	100,0	100,0

Svar 8.2. Gudstjenester (inkludert dåp, konfirmasjon, vielse, begravelse)

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	45	27,3	27,3
	Kryss	120	72,7	72,7
	Total	165	100,0	100,0

Svar 8.3. Aktiviteter for barn/ungdom

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	121	73,3	73,3
	Kryss	44	26,7	26,7
	Total	165	100,0	100,0

Svar 8.4. Møter/foreningsaktiviteter

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	159	96,4	96,4
	Kryss	6	3,6	3,6
	Total	165	100,0	100,0

Svar 8.5. Jule-, salgsmesser/innsamlingsaksjoner/loppemarked

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	148	89,7	89,7
	Kryss	17	10,3	10,3
	Total	165	100,0	100,0

Svar 8.6. Hyggetreff

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	164	99,4	99,4
	Kryss	1	,6	,6
	Total	165	100,0	100,0

Svar 8.7. Samtale med prest/kateket/diakon

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	146	88,5	88,5
	Kryss	19	11,5	11,5
	Total	165	100,0	100,0

Svar 8.8. Jeg har ikke vært i kontakt med Den norske kirke i løpet av de siste 12 måneder i forbindelse med noe arrangement/aktivitet

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	131	79,4	79,4
	Kryss	34	20,6	20,6
	Total	165	100,0	100,0

Svar 8.9. Andre anledninger

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke kryss	155	93,9	93,9
	Kryss	10	6,1	6,1
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 9. I hvilken grad synes du at kirken skal ta direkte kontakt med medlemmene for å innby dem til å delta på kirkens arrangementer?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke i det hele tatt	31	18,8	18,9
	I liten grad	34	20,6	20,7
	I noen grad	78	47,3	47,6
	I stor grad	19	11,5	11,6
	I meget stor grad	2	1,2	1,2
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 10. Hvor ofte er du til stede ved gudstjenester eller andre religiøse møter?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Hver uke eller nesten hver uke	4	2,4	2,4
	Noen ganger i måneden	3	1,8	1,8
	Omtrent en gang i måneden	3	1,8	1,8
	Noen ganger i året	54	32,7	32,9
	Sjeldnere	67	40,6	40,9
	Aldri	33	20,0	20,1
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 11. Hvor viktig synes du det er å ha en kirkelig eller religiøs seremoni ved markering av...

Svar 11.1. En fødsel

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke viktig i det hele tatt	24	14,5	14,7
	Ikke viktig	14	8,5	8,6
	Verken viktig eller uviktig	11	6,7	6,7
	Viktig	53	32,1	32,5
	Meget viktig	61	37,0	37,4
	Total	163	98,8	100,0
	Ikke svart	2	1,2	
Total		165	100,0	

Svar 11.2. Et giftermål

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke viktig i det hele tatt	16	9,7	9,8
	Ikke viktig	8	4,8	4,9
	Verken viktig eller uviktig	27	16,4	16,5
	Viktig	51	30,9	31,1
	Meget viktig	62	37,6	37,8
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Svar 11.3. Et dødsfall

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ikke viktig i det hele tatt	6	3,6	3,7
	Ikke viktig	6	3,6	3,7
	Verken viktig eller uviktig	9	5,5	5,5
	Viktig	55	33,3	33,5
	Meget viktig	88	53,3	53,7
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 12. Er du konfirmert?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ja, jeg er konfirmert i Den norske kirke	142	86,1	86,6
	Ja, jeg er konfirmert i et annet kirkesamfunn enn Den norske kirke	2	1,2	1,2
	Ja, jeg er borgerlig/humanistisk konfirmert	13	7,9	7,9
	Nei, jeg er ikke konfirmert	7	4,2	4,3
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 13. Er barnet/barna dine døpt?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ja	134	81,2	81,7
	Nei	27	16,4	16,5
	Jeg har både barn som er døpt og som ikke er døpt	3	1,8	1,8
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 14. Hvilken vekt tilla du følgende grunner for ikke å døpe barnet/barna dine?**Svar 14.1. Jeg anså meg ikke som troende**

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	12	7,3	38,7
	Viktig	4	2,4	12,9
	Verken viktig eller uviktig	8	4,8	25,8
	Ikke viktig	2	1,2	6,5
	Ikke viktig i det hele tatt	5	3,0	16,1
	Total	31	18,8	100,0
	Ikke svart	134	81,2	
Total		165	100,0	

Svar 14.2. Jeg følte liten eller ingen tilknytning til kirken

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	11	6,7	36,7
	Viktig	7	4,2	23,3
	Verken viktig eller uviktig	4	2,4	13,3
	Ikke viktig	3	1,8	10,0
	Ikke viktig i det hele tatt	5	3,0	16,7
	Total	30	18,2	100,0
	Ikke svart	135	81,8	
Total		165	100,0	

Svar 14.3. Min ektefelle/samboer/kjæreste ville ikke at barnet/barna skulle døpes

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	15	9,1	48,4
	Viktig	4	2,4	12,9
	Verken viktig eller uviktig	8	4,8	25,8
	Ikke viktig	1	,6	3,2
	Ikke viktig i det hele tatt	3	1,8	9,7
	Total	31	18,8	100,0
	Ikke svart	134	81,2	
Total		165	100,0	

Svar 14.4. Jeg ville at barnet/barna skulle få velge selv senere i livet

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	17	10,3	56,7
	Viktig	3	1,8	10,0
	Verken viktig eller uviktig	5	3,0	16,7
	Ikke viktig	2	1,2	6,7
	Ikke viktig i det hele tatt	3	1,8	10,0
	Total	30	18,2	100,0
	Ikke svart	135	81,8	
Total		165	100,0	

Svar 14.5. Av økonomiske årsaker ble det ikke noe av (for dyrt å lage fest)

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Viktig	1	,6	3,2
	Verken viktig eller uviktig	5	3,0	16,1
	Ikke viktig	3	1,8	9,7
	Ikke viktig i det hele tatt	22	13,3	71,0
	Total	31	18,8	100,0
	Ikke svart	134	81,2	
Total		165	100,0	

Svar 14.6. Tidspunktet passet ikke (kun søndag formiddag)

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Verken viktig eller uviktig	4	2,4	13,3
	Ikke viktig	2	1,2	6,7
	Ikke viktig i det hele tatt	24	14,5	80,0
	Total	30	18,2	100,0
	Ikke svart	135	81,8	
Total		165	100,0	

Svar 14.7. Vanskeligheter med å samle storfamilien

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	1	,6	3,3
	Verken viktig eller uviktig	3	1,8	10,0
	Ikke viktig	3	1,8	10,0
	Ikke viktig i det hele tatt	23	13,9	76,7
	Total	30	18,2	100,0
	Ikke svart	135	81,8	
Total		165	100,0	

Svar 14.8. Har dårlige erfaringer med dåp i kirken

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	1	,6	3,2
	Viktig	1	,6	3,2
	Verken viktig eller uviktig	4	2,4	12,9
	Ikke viktig	6	3,6	19,4
	Ikke viktig i det hele tatt	19	11,5	61,3
	Total	31	18,8	100,0
	Ikke svart	134	81,2	
Total		165	100,0	

Spørsmål 15. Hvilken vekt tilla følgende grunner for å døpe barnet/barna dine?**Svar 15.1. Jeg synes barnedåp er en fin tradisjon**

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	81	49,1	57,9
	Viktig	47	28,5	33,6
	Verken viktig eller uviktig	7	4,2	5,0
	Ikke viktig	3	1,8	2,1
	Ikke viktig i det hele tatt	2	1,2	1,4
	Total	140	84,8	100,0
	Ikke svart	25	15,2	
Total		165	100,0	

Svar 15.2. Jeg ville at barnet/barna skulle bli Guds barn

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	28	17,0	20,3
	Viktig	28	17,0	20,3
	Verken viktig eller uviktig	45	27,3	32,6
	Ikke viktig	21	12,7	15,2
	Ikke viktig i det hele tatt	16	9,7	11,6
	Total	138	83,6	100,0
	Ikke svart	27	16,4	
Total		165	100,0	

Svar 15.3. Jeg ville ha en vakker høytidelighet

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	42	25,5	30,2
	Viktig	59	35,8	42,4
	Verken viktig eller uviktig	25	15,2	18,0
	Ikke viktig	6	3,6	4,3
	Ikke viktig i det hele tatt	5	3,0	3,6
	(Respondent har satt flere kryss)	2	1,2	1,4
	Total	139	84,2	100,0
	Ikke svart	26	15,8	
Total		165	100,0	

Svar 15.4. Jeg opplevde press fra min ektefelle/samboer

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	2	1,2	1,5
	Viktig	6	3,6	4,4
	Verken viktig eller uviktig	13	7,9	9,6
	Ikke viktig	12	7,3	8,9
	Ikke viktig i det hele tatt	102	61,8	75,6
	Total	135	81,8	100,0
	Ikke svart	30	18,2	
Total		165	100,0	

Svar 15.5. Jeg hadde/har en kristen tro

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	26	15,8	18,8
	Viktig	38	23,0	27,5
	Verken viktig eller uviktig	45	27,3	32,6
	Ikke viktig	18	10,9	13,0
	Ikke viktig i det hele tatt	11	6,7	8,0
	Total	138	83,6	100,0
	Ikke svart	27	16,4	
Total		165	100,0	

Svar 15.6. Jeg mente at dåpen ville gi barnet/barna bedre mulighet for å velge selv senere i livet

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	44	26,7	32,4
	Viktig	54	32,7	39,7
	Verken viktig eller uviktig	26	15,8	19,1
	Ikke viktig	4	2,4	2,9
	Ikke viktig i det hele tatt	8	4,8	5,9
	Total	136	82,4	100,0
	Ikke svart	29	17,6	
Total		165	100,0	

Svar 15.7. Jeg tror/trodde at dåpen gir Guds beskyttelse

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	13	7,9	9,6
	Viktig	27	16,4	19,9
	Verken viktig eller uviktig	36	21,8	26,5
	Ikke viktig	27	16,4	19,9
	Ikke viktig i det hele tatt	33	20,0	24,3
	Total	136	82,4	100,0
	Ikke svart	29	17,6	
Total		165	100,0	

Svar 15.8. I vår familie er det vanlig å døpe barna

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	50	30,3	36,2
	Viktig	56	33,9	40,6
	Verken viktig eller uviktig	21	12,7	15,2
	Ikke viktig	2	1,2	1,4
	Ikke viktig i det hele tatt	9	5,5	6,5
	Total	138	83,6	100,0
	Ikke svart	27	16,4	
Total		165	100,0	

Svar 15.9. Jeg ville at barnet/barna skulle være en del av kirken

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	41	24,8	29,5
	Viktig	50	30,3	36,0
	Verken viktig eller uviktig	28	17,0	20,1
	Ikke viktig	11	6,7	7,9
	Ikke viktig i det hele tatt	9	5,5	6,5
	Total	139	84,2	100,0
	Ikke svart	26	15,8	
Total		165	100,0	

Svar 15.10. Jeg opplevde press fra familie/svigerfamilie

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Viktig	8	4,8	5,9
	Verken viktig eller uviktig	13	7,9	9,6
	Ikke viktig	13	7,9	9,6
	Ikke viktig i det hele tatt	102	61,8	75,0
	Total	136	82,4	100,0
	Ikke svart	29	17,6	
Total		165	100,0	

Svar 15.11. Jeg ville at barnet/barna skulle vokse opp som en kristen

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	18	10,9	13,0
	Viktig	34	20,6	24,6
	Verken viktig eller uviktig	58	35,2	42,0
	Ikke viktig	11	6,7	8,0
	Ikke viktig i det hele tatt	17	10,3	12,3
	Total	138	83,6	100,0
	Ikke svart	27	16,4	
Total		165	100,0	

Svar 15.12. Jeg ville at barnet/barna skulle ha faddere

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	32	19,4	23,2
	Viktig	52	31,5	37,7
	Verken viktig eller uviktig	33	20,0	23,9
	Ikke viktig	8	4,8	5,8
	Ikke viktig i det hele tatt	13	7,9	9,4
	Total	138	83,6	100,0
	Ikke svart	27	16,4	
Total		165	100,0	

Spørsmål 16. Hvordan vurderer du utbyttet av dåpsgudstjenesten da barnet/barna dine ble døpt?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget positiv	66	40,0	47,8
	Stort sett positivt	51	30,9	37,0
	Både og	19	11,5	13,8
	Stort sett negativt	1	,6	,7
	Meget negativt	1	,6	,7
	Total	138	83,6	100,0
	Ikke svart	27	16,4	
Total		165	100,0	

Spørsmål 17. Hva var viktig da du skulle finne faddere til barnet/barna dine?**Svar 17.1. At fadderen var en venn**

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	54	32,7	40,3
	Viktig	47	28,5	35,1
	Verken viktig eller uviktig	18	10,9	13,4
	Ikke viktig	9	5,5	6,7
	Ikke viktig i det hele tatt	6	3,6	4,5
	Total	134	81,2	100,0
	Ikke svart	31	18,8	
Total		165	100,0	

Svar 17.2. At fadderen var en slektning

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	48	29,1	35,6
	Viktig	48	29,1	35,6
	Verken viktig eller uviktig	29	17,6	21,5
	Ikke viktig	7	4,2	5,2
	Ikke viktig i det hele tatt	3	1,8	2,2
	Total	135	81,8	100,0
	Ikke svart	30	18,2	
Total		165	100,0	

Svar 17.3. At fadderen var en troende

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	10	6,1	7,5
	Viktig	19	11,5	14,2
	Verken viktig eller uviktig	58	35,2	43,3
	Ikke viktig	18	10,9	13,4
	Ikke viktig i det hele tatt	29	17,6	21,6
	Total	134	81,2	100,0
	Ikke svart	31	18,8	
Total		165	100,0	

Svar 17.4. At fadderen var medlem av kirken

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	16	9,7	11,9
	Viktig	26	15,8	19,4
	Verken viktig eller uviktig	49	29,7	36,6
	Ikke viktig	15	9,1	11,2
	Ikke viktig i det hele tatt	28	17,0	20,9
	Total	134	81,2	100,0
	Ikke svart	31	18,8	
Total		165	100,0	

Svar 17.5. At fadderen var et godt forbilde

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	74	44,8	54,4
	Viktig	51	30,9	37,5
	Verken viktig eller uviktig	8	4,8	5,9
	Ikke viktig	2	1,2	1,5
	Ikke viktig i det hele tatt	1	,6	,7
	Total	136	82,4	100,0
	Ikke svart	29	17,6	
Total		165	100,0	

Svar 17.6. At fadderen kunne hjelpe til med en kristen oppdragelse

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	5	3,0	3,7
	Viktig	22	13,3	16,3
	Verken viktig eller uviktig	66	40,0	48,9
	Ikke viktig	18	10,9	13,3
	Ikke viktig i det hele tatt	24	14,5	17,8
	Total	135	81,8	100,0
	Ikke svart	30	18,2	
Total		165	100,0	

Svar 17.7. At fadderen var en som kunne dra omsorg for barnet dersom jeg/vi skulle falle fra

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Meget viktig	69	41,8	50,0
	Viktig	32	19,4	23,2
	Verken viktig eller uviktig	23	13,9	16,7
	Ikke viktig	7	4,2	5,1
	Ikke viktig i det hele tatt	7	4,2	5,1
	Total	138	83,6	100,0
	Ikke svart	27	16,4	
Total		165	100,0	

Spørsmål 18. Ber du (dere) kveldsbønn eller synger en kristen sang for barnet/barna dine når de legger seg?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Ja, hver kveld	22	13,3	15,6
	Ja, av og til	41	24,8	29,1
	Nei	78	47,3	55,3
	Total	141	85,5	100,0
	Ikke svart	24	14,5	
Total		165	100,0	

Spørsmål 19. I hvilken grad mener du at religion har vært viktig i den oppdragelsen du har fått?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Svært viktig	15	9,1	10,8
	Viktig	34	20,6	24,5
	Verken viktig eller uviktig	58	35,2	41,7
	Uviktig	16	9,7	11,5
	Ikke viktig i det hele tatt	16	9,7	11,5
	Total	139	84,2	100,0
	Ikke svart	26	15,8	
Total		165	100,0	

Spørsmål 20. Hva tror du skjer etter døden?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Jeg tror ikke at det finnes et liv etter døden	28	17,0	17,2
	Jeg tror at det finnes noe etter døden, men jeg vet ikke hva	78	47,3	47,9
	Jeg tror at vi kommer til Gud og får leve hos ham sammen med alle de andre døde	9	5,5	5,5
	Jeg tror at vi enten blir frelst eller forlapt	10	6,1	6,1
	Jeg tror at vi blir født til stadig nye liv her på jorda	4	2,4	2,5
	Vet ikke	25	15,2	15,3
	(Respondent har satt flere kryss)	9	5,5	5,5
	Total	163	98,8	100,0
	Ikke svart	2	1,2	
Total		165	100,0	

Spørsmål 21. Hvilket utsagn opplever du som mest dekkende for deg selv?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Jeg regner meg som bekjennende kristen	20	12,1	12,3
	Jeg regner meg som kristen, men ikke bekjennende kristen	70	42,4	42,9
	Jeg har en tro, men regner meg ikke som kristen	25	15,2	15,3
	Jeg har ingen religiøs tro	35	21,2	21,5
	Vet ikke	13	7,9	8,0
	Total	163	98,8	100,0
	Ikke svart	2	1,2	
Total		165	100,0	

Spørsmål 22. Hvilket utsagn nedenfor gir best uttrykk for hva du tror om Gud?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Jeg tror ikke på Gud	24	14,5	14,7
	Jeg vet ikke om det finnes noen Gud, og jeg tror ikke at det er noen måter å finne det ut på	30	18,2	18,4
	Jeg tror ikke på noen personlig Gud, men jeg tror det finnes en høyere makt av et eller annet slag	37	22,4	22,7
	Jeg tror nok på Gud enkelte ganger, men andre ganger gjør jeg det ikke	18	10,9	11,0
	Selv om jeg er i tvil, føler jeg at jeg tror på Gud	30	18,2	18,4
	Jeg tror at Gud virkelig finnes, og det er jeg ikke i tvil om	19	11,5	11,7
	(Respondent har satt flere kryss)	5	3,0	3,1
	Total	163	98,8	100,0
	Ikke svart	2	1,2	
Total		165	100,0	

Spørsmål 23. Hvordan passer beskrivelsen av Jesus med din egen oppfatning av ham?

Svar. 23.1. Jesus var et godt menneske og en uvanlig sterk personlighet

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Passer godt	97	58,8	61,8
	Passer delvis	27	16,4	17,2
	Passer ikke	5	3,0	3,2
	Vet ikke	28	17,0	17,8
	Total	157	95,2	100,0
	Ikke svart	8	4,8	
Total		165	100,0	

Svar 23.2. Jesus er min frelser, som døde for mine synder

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Passer godt	23	13,9	15,2
	Passer delvis	33	20,0	21,9
	Passer ikke	57	34,5	37,7
	Vet ikke	37	22,4	24,5
	(Respondent har satt flere kryss)	1	,6	,7
	Total	151	91,5	100,0
	Ikke svart	14	8,5	
Total		165	100,0	

Svar 23.3. Jesus viste oss mennesker at Gud er kjærlig

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Passer godt	41	24,8	27,5
	Passer delvis	42	25,5	28,2
	Passer ikke	26	15,8	17,4
	Vet ikke	40	24,2	26,8
	Total	149	90,3	100,0
	Ikke svart	16	9,7	
Total		165	100,0	

Svar 23.4. Det er usikkert om Jesus overhodet har levd

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Passer godt	16	9,7	10,7
	Passer delvis	26	15,8	17,4
	Passer ikke	69	41,8	46,3
	Vet ikke	38	23,0	25,5
	Total	149	90,3	100,0
	Ikke svart	16	9,7	
Total		165	100,0	

Spørsmål 24. Er du ...

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Mann	72	43,6	44,2
	Kvinne	91	55,2	55,8
	Total	163	98,8	100,0
	Ikke svart	2	1,2	
Total		165	100,0	

Spørsmål 25. Når er du født?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	1958	1	,6	,6
	1968	1	,6	,6
	1969	1	,6	,6
	1970	4	2,4	2,4
	1971	3	1,8	1,8
	1972	4	2,4	2,4
	1973	8	4,8	4,9
	1974	6	3,6	3,7
	1975	6	3,6	3,7
	1976	13	7,9	7,9
	1977	11	6,7	6,7
	1978	8	4,8	4,9
	1979	11	6,7	6,7
	1980	9	5,5	5,5
	1981	12	7,3	7,3
	1982	14	8,5	8,5
	1983	7	4,2	4,3
	1984	11	6,7	6,7
	1985	10	6,1	6,1
	1986	6	3,6	3,7
	1987	9	5,5	5,5
	1988	3	1,8	1,8
	1989	1	,6	,6
	1990	2	1,2	1,2
	1991	1	,6	,6
	1992	1	,6	,6
	1995	1	,6	,6
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 26. Betrakter du deg hovedsakelig som:

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Yrkesaktiv	151	91,5	92,1
	Skoleelev / student	3	1,8	1,8
	Trygdet, arbeidsufør	2	1,2	1,2
	Hjemmeværende med husarbeid / omsorg	1	,6	,6
	Arbeidsledig	2	1,2	1,2
	(Respondent har satt flere kryss)	5	3,0	3,0
	Total	164	99,4	100,0
	Ikke svart	1	,6	
Total		165	100,0	

Spørsmål 27. Kryss av for din høyeste fullførte utdanning?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Grunnskole (også folkeskole, realskole eller tilsvarende inntil 10 år)	3	1,8	1,8
	Yrkesskole (også fag-/yrkesutdanning på videregående nivå)	42	25,5	25,5
	Allmennfaglig utdanning på videregående nivå (også examen artium eller økonomisk gymnas)	23	13,9	13,9
	Universitets- eller høyskoleutdanning av inntil fire års varighet	59	35,8	35,8
	Universitets- eller høyskoleutdanning av mer enn fire års varighet	38	23,0	23,0
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 28. Hva er din sivilstand? Er du...

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Gift	87	52,7	52,7
	Samboende	72	43,6	43,6
	Ugift	1	,6	,6
	Separert / skilt	5	3,0	3,0
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 29. Hvis det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du stemme på?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Rødt (R)	1	,6	,6
	Arbeiderpartiet (DNA)	44	26,7	26,7
	Fremskrittspartiet (FrP)	21	12,7	12,7
	Høyre (H)	36	21,8	21,8
	Kristelig Folkeparti (KrF)	8	4,8	4,8
	Senterpartiet (SP)	15	9,1	9,1
	Sosialistisk Venstreparti (SV)	3	1,8	1,8
	Venstre (V)	6	3,6	3,6
	Miljøpartiet De Grønne (MDG)	6	3,6	3,6
	Vet ikke	22	13,3	13,3
	Ville ikke stemme	2	1,2	1,2
	(Respondent har satt flere kryss)	1	,6	,6
	Total	165	100,0	100,0

Spørsmål 30. Hvilken kommune bor du?

		Frekvens	Prosent	Gyldig prosent
Gyldig	Nes	52	31,5	31,5
	Sørumsund	59	35,8	35,8
	Aurskog-Høland	22	13,3	13,3
	Fet	32	19,4	19,4
	Total	165	100,0	100,0

APPENDIKS 2

SPØRRESKJEMA ROMERIKEUNDERSØKELSEN

Se vedlegg neste side.

Spørreundersøkelse blant foreldre i Den norske kirke

Kjære deltaker!

Dåp er et viktig ritual for mange og for kirken. Dette spørreskjemaet er et ledd i en forskningsbasert undersøkelse for å kartlegge hva som er utslagsgivende for at foreldre velger å døpe barna sine og for at foreldre lar være å døpe barna sine. Vi håper du kan sette av 10-15 minutter for å besvare undersøkelsen.

Dere som er medlem av Den norske kirke og som bor i kommunene Nes, Sørum, Fet og Aurskog-Høland får tilsendt spørreskjemaet. Dere som er med i utvalget kan ikke erstattes av andre. Det er kun den personen spørreskjemaet er adressert til som skal fylle ut skjemaet. De fleste spørsmålene besvares ved å sette kryss i én rute. I spørsmål hvor svarene skal merkes av med flere kryss, er dette oppgitt i spørsmålsteksten.

Mange spørsmål er formet som påstander eller utsagn som er satt opp under hverandre. Her skal det settes kryss i én rute for hver påstand.

Noen spørsmål blir ikke stilt til alle. For at du skal vite hvilke spørsmål som gjelder deg, finner du veiledning underveis. Hvis du skal hoppe over spørsmål, forteller veiledningen deg hvor du skal fortsette. Overskrifter forteller hvilke spørsmål som skal besvares.

I et spørreskjema er det ikke alltid mulig å gi nøyaktig uttrykk for hva en mener. Svar ut fra det du synes passer best.

Fortrolighet og anonymitet

Svarene du gir vil bli behandlet strengt fortrolig. Løpenummeret på skjemaet blir kun benyttet til å registrere mottak av skjema. Når vi har registrert det, blir du strøket fra adresselisten. Du får da ikke flere henvendelser fra oss.

Det er frivillig å delta i undersøkelsen og å svare på hvert enkelt spørsmål.

Navne- og adresselisten og spørreskjemaet blir oppbevart på forskjellige steder. Det er derfor ikke mulig å finne ut hva den enkelte har svart. Listene blir tilintetgjort etter 6 måneder. Resultater fra undersøkelsen vil bli offentliggjort på en slik måte at det ikke er mulig å identifisere enkeltpersoner. Prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning ved Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD) og godkjent av NSD.

Ansvarlig for undersøkelsen

KIFO, Institutt for kirke-, religion og livsynsforskning er ansvarlig for undersøkelsen. Undersøkelsen vil bli avsluttet senest 1. mars 2016. Resultatene skal publiseres i en forskningsrapport utgitt av KIFO. Har du noen spørsmål om undersøkelsen, kan du rette dem til forsker og prosjektleder Ida Marie Høeg, tlf.: 23 33 47 26.

Medlemskap i Den norske kirke / statskirken

1. Hvilken vekt legger du følgende grunner for å være medlem av Den norske kirke?

Sett ett kryss pr. linje

	Meget viktig	Viktig	Verken viktig eller uviktig	Ikke viktig	Ikke viktig i det hele tatt
Jeg er døpt i kirken	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil ha rett til å benytte meg av kirkens tilbud hvis jeg skulle ønske det	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er opptatt av religiøse spørsmål.....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg føler tilhørighet til kirken	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes ikke det finnes noe godt alternativ til Den norske kirke	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har ikke tenkt noe større over mitt medlemskap.....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har en kristen tro	☐	☐	☐	☐	☐
Som norsk statsborger er det naturlig å være medlem av Den norske kirke....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil støtte opp under den kristne kulturarven.....	☐	☐	☐	☐	☐

2. Tror du at du kommer til å være medlem av Den norske kirke om 5 år?

Sett ett kryss

Ja..... ☐
Ja, kanskje ☐
Nei..... ☐

3. Har du venner som tilhører et annet livssyn / trossamfunn eller en annen religion enn deg?

Sett ett kryss

Ja ☐
Nei..... ☐
Vet ikke ☐

4. Tilhører din samboer/ektefelle/kjæreste et annet livssyn / trossamfunn enn deg selv?

Sett ett kryss

Ja ☐
Nei..... ☐
Vet ikke ☐
Har ikke samboer/
ektefelle/ kjæreste ☐

"Din lokale kirke"

Med din lokale kirke menes den lokale menigheten i Den norske kirke som du tilhøre

5. Leser du menighetsbladet til din lokale kirke?

Sett ett kryss

Hver gang..... ☐
Så godt som hver gang ☐
Av og til ☐
Aldri ☐
Jeg får ikke menighetsblad fra min lokale kirke ☐

6. I hvilken grad føler du tilhørighet til din lokale kirke?

Sett ett kryss

Ingen tilhørighet ☐
Ganske svak tilhørighet ☐
Ganske sterk tilhørighet ☐
Meget sterk tilhørighet ☐
Vet ikke ☐

7. Har du noen gang stemt ved et menighetsrådsvalg?

Sett ett kryss

Ja ☐
Nei..... ☐
Vet ikke ☐

Gudstjeneste og arrangementer

8. Har du vært i kontakt med Den norske kirke i løpet av de siste 12 måneder i forbindelse med...

Her kan du sette flere kryss

Konserter ☐
Gudstjenester (inkludert dåp, konfirmasjon, vielse, begravelse) ☐
Aktiviteter for barn / ungdom ☐
Møter / foreningsaktiviteter ☐
Jule-, salgsmesser / innsamlingsaksjoner / loppemarked ☐
Hyggetreff ☐
Samtale med prest / kateket / diakon ☐
Jeg har ikke vært i kontakt med Den norske kirke i løpet av de
siste 12 måneder i forbindelse med noe arrangement /aktivitet ☐
Andre anledninger ☐

9. I hvilken grad synes du at kirken skal ta direkte kontakt med medlemmene for å innby dem til å delta på kirkens arrangementer?

Sett ett kryss

Ikke i det hele tatt ☐
I liten grad ☐
I noen grad ☐
I stor grad ☐
I meget stor grad ☐

10. Hvor ofte er du til stede ved gudstjenester eller andre religiøse møter?

Sett ett kryss

Hver uke eller nesten hver uke ... ☐
Noen ganger i måneden ☐
Omtrent en gang i måneden ☐
Noen ganger i året ☐
Sjeldnere ☐
Aldri ☐

11. Hvor viktig synes du det er å ha en kirkelig eller religiøs seremoni ved markering av...

Sett ett kryss pr. linje

*Ikke viktig
i det hele tatt*

*Ikke
viktig*

*Verken viktig
eller uviktig*

Viktig

*Meget
viktig*

en fødsel ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
et giftermål ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
et dødsfall ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

12. Er du konfirmert?

Sett ett kryss

Ja, jeg er konfirmert i Den norske kirke ☐
Ja, jeg er konfirmert i et annet kirkesamfunn enn Den norsk kirke ☐
Ja, jeg er borgerlig /humanistisk konfirmert ☐
Nei, jeg er ikke konfirmert ☐

Dåp

13. Er barnet / barna dine døpt?

Sett ett kryss

Ja, mitt / mine barn er døpt ☐
Nei, mitt / mine barn er ikke døpt ☐
Jeg har både barn som er døpt og barn som ikke er døpt ☐

Til dem som ikke har døpt barnet / barna sine.

14. Hvilken vekt tillia du følgende grunner for ikke å døpe barnet / barna dine?

Sett ett kryss pr. linje	Meget viktig	Viktig	Verken viktig eller uviktig	Ikke viktig	Ikke viktig i det hele tatt
Jeg anså meg ikke som troende.....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg følte liten eller ingen tilknytning til kirken	☐	☐	☐	☐	☐
Min ektefelle / samboer / kjæreste ville ikke at barnet / barna skulle døpes.....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ville at barnet / barna skulle få velge selv senere i livet.....	☐	☐	☐	☐	☐
Av økonomiske årsaker ble det ikke noe av (for dyrt å lage fest).....	☐	☐	☐	☐	☐
Tidspunktet passet ikke (kun søndag formiddag).....	☐	☐	☐	☐	☐
Vanskeligheter med å samle storfamilien.....	☐	☐	☐	☐	☐
Har dårlige erfaringer med dåp i kirken.....	☐	☐	☐	☐	☐

Til dem som har døpt barnet / barna sine.

15. Hvilken vekt tillia du følgende grunner for å døpe barnet / barna dine?

Sett ett kryss pr. linje	Meget viktig	Viktig	Verken viktig eller uviktig	Ikke viktig	Ikke viktig i det hele tatt
Jeg synes barnedåp er en fin tradisjon.....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ville at barnet / barna skulle bli Guds barn	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ville ha en vakker høytidelighet	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg opplevde press fra min ektefelle/samboer.....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg hadde / har en kristen tro	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg mente at dåpen ville gi barnet / barna bedre mulighet for å velge selv senere i livet.....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg tror / trodde at dåpen gir Guds beskyttelse	☐	☐	☐	☐	☐
I vår familie er det vanlig å døpe barna.....	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ville at barnet / barna skulle være en del av kirken	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg opplevde press fra familie/ svigerfamilie	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ville at barnet / barna skulle vokse opp som en kristen	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ville at barnet / barna skulle ha faddere.....	☐	☐	☐	☐	☐

Til dem som har døpt barnet / barna sine.

16. Hvordan vurderer du utbyttet av dåpsgudstjenesten da barnet / barna dine ble døpt? Har du flere barn, svarer du ut i fra dine samlede vurderinger.

Sett ett kryss

- Meget positiv ☐
Stort sett positivt ☐
Både og ☐
Stort sett negativt ☐
Meget negativt ☐

Til dem som har døpt barnet / barna sine.

17. Hva var viktig for deg da du skulle finne faddere til barnet / barna dine?

Sett ett kryss pr. linje

**Meget
viktig**

Viktig

**Verken viktig
eller uviktig**

**Ikke
viktig**

**Ikke viktig
i det hele tatt**

At fadderen var en venn.....	☐	☐	☐	☐	☐
At fadderen var en slektning	☐	☐	☐	☐	☐
At fadderen var en troende.....	☐	☐	☐	☐	☐
At fadderen var medlem av kirken...	☐	☐	☐	☐	☐
At fadderen var et godt forbilde.....	☐	☐	☐	☐	☐
At fadderen kunne hjelpe til med en kristen oppdragelse	☐	☐	☐	☐	☐
At fadderen var en som kunne dra omsorg for barnet dersom jeg / vi skulle falle fra.....	☐	☐	☐	☐	☐

Oppdragelse (til dem som har døpt barnet / barna sine)

Spørsmål 18: Til dem som har barn mellom 0–12 år.

18. Ber du (dere) kveldsbønn eller synger en kristen sang for barnet / barna dine når de legger seg?

Sett ett kryss

- Ja, hver kveld ☐
Ja, av og til ☐
Nei..... ☐

19. I hvilken grad mener du at religion har vært viktig i den oppdragelsen du har fått?

Sett ett kryss

- Svært viktig..... ☐
Viktig..... ☐
Verken viktig eller uviktig..... ☐
Uviktig..... ☐
Ikke viktig i det hele tatt..... ☐

Tro og livssyn

20. Hva tror du skjer etter døden?

Sett ett kryss ved det utsagnet som ligger nærmest ditt syn

- Jeg tror ikke at det finnes et liv etter døden..... ☐
Jeg tror at det finnes noe etter døden, men jeg vet ikke hva ☐
Jeg tror at vi kommer til Gud og får leve hos ham sammen med alle de andre døde ☐
Jeg tror at vi enten blir frelst eller fortapt..... ☐
Jeg tror at vi blir født til stadig nye liv her på jorda ☐
Vet ikke ☐

21. Hvilket utsagn opplever du som mest dekkende for deg selv?**Sett ett kryss**

- Jeg regner meg som bekjennende kristen ☐
- Jeg regner meg som kristen, men ikke bekjennende kristen ☐
- Jeg har en tro, men regner meg ikke som kristen ☐
- Jeg tilhører en annen religion enn kristendommen..... ☐
- Jeg har ingen religiøs tro..... ☐
- Vet ikke ☐

22. Hvilket utsagn nedenfor gir best uttrykk for hva du tror om Gud?**Sett ett kryss**

- Jeg tror ikke på Gud ☐
- Jeg vet ikke om det finnes noen Gud, og jeg tror ikke at det er noen måter å finne det ut på..... ☐
- Jeg tror ikke på noen personlig Gud, men jeg tror det finnes en høyere makt av et eller annet slag ☐
- Jeg tror nok på Gud enkelte ganger, men andre ganger gjør jeg det ikke..... ☐
- Selv om jeg er i tvil, føler jeg at jeg tror på Gud ☐
- Jeg tror at Gud virkelig finnes, og det er jeg ikke i tvil om ☐

23. Hvordan passer beskrivelsen av Jesus med din egen oppfatning av ham?**Sett ett kryss pr. linje**

	Passer godt	Passer delvis	Passer ikke	Vet ikke
Jesus var et godt menneske og en uvanlig sterk personlighet	☐	☐	☐	☐
Jesus er min frelser, som døde for mine synder	☐	☐	☐	☐
Jesus viste oss mennesker at Gud er kjærlig	☐	☐	☐	☐
Det er usikkert om Jesus overhodet har levd.....	☐	☐	☐	☐

Til slutt diverse spørsmål om yrke, utdanning, sivilstand og politisk tilhørighet**24. Er du...**

- Mann ☐
- Kvinne..... ☐

25. Når er du født?**Skriv årstallet**

--	--	--	--

26. Betrakter du deg hovedsakelig som:**Sett ett kryss**

- Yrkesaktiv..... ☐
- Skoleelev / student..... ☐
- Alders- eller førtidspensjonist ☐
- Trygdet, arbeidsufør ☐
- Hjemmeværende med husarbeid / omsorg..... ☐
- Arbeidsledig..... ☐
- Annet ☐

27. Kryss av for din høyeste fullførte utdanning?**Sett ett kryss**

- Grunnskole (også folkeskole, realskole eller tilsvarende inntil 10 år) ☐
- Yrkesskole (også fag-/yrkesutdanning på videregående nivå)..... ☐
- Allmennfaglig utdanning på videregående nivå
(også examen artium eller økonomisk gymnas)..... ☐
- Universitets- eller høyskoleutdanning av inntil fire års varighet..... ☐
- Universitets- eller høyskoleutdanning av mer enn fire års varighet ☐

28. Hva er din sivilstand? Er du...**Sett ett kryss**

- Gift..... ☐
- Samboende ☐
- Ugift..... ☐
- Enke /enkemann ☐
- Separert / skilt..... ☐

29. Hvis det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du stemme på?**Sett ett kryss**

- Rødt (R) ☐
- Arbeiderpartiet (DNA) ☐
- Fremskrittspartiet (FrP) ☐
- Høyre (H) ☐
- Kristelig Folkeparti (KrF) ☐
- Senterpartiet (SP) ☐
- Sosialistisk Venstreparti (SV) ☐
- Venstre (V) ☐
- Miljøpartiet De Grønne (MDG).... ☐
- Vet ikke ☐
- Ville ikke stemme ☐
- Andre ☐

30. Hvilken kommune bor du?**Sett ett kryss**

- Nes ☐
- Sørum..... ☐
- Aurskog-Høland ☐
- Fet..... ☐
- Vet ikke ☐

Utgangspunktet for rapporten er at det norske religiøse landskapet er i endring og at Den norske kirke opplever en jevn nedgang i oppslutning. Et uttrykk for dette er synkende dåpstall, noe som er problematisk for kirken, siden dåpen er det som sikrer nye medlemmer. Rapporten tegner et bilde av religiøse aktiviteter, erfaringer og forestillinger i Østre Romerike prosti med et spesielt fokus på oppslutning om dåp. Rapporten gir kunnskap om hvor mange som velger å døpe og ikke å døpe, og hva som former disse valgene.

KIFO Rapport 2016: 2

Rapporten er utgitt av:

KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning
Pb. 45 Vinderen, 0319 Oslo

www.kifo.no
kifo@kifo.no

© KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning, 2016
ISBN 978-82-92972-43-4
ISSN 0807-7517